

**Welzijnskader Eersel
2017 tot en met 2020**

De kracht van contact

Vastgesteld door de gemeenteraad op 27 september 2016

Copyright foto voorkant: fotograaf Jan Bijl

Eerselvoorelkaar

1 Inleiding	4
Leeswijzer	4
Evaluatie Welzijnsprestatieplan 2012 tot en met 2015	4
Trends en ontwikkelingen	6
2 Aanpalende beleidsterreinen	7
Inleiding	7
Veiligheidsbeleid	7
Woonvisie	7
Participatiewet	8
Specifiek Minimabeleid	8
Vluchtelingen en statushouders	8
3 Leidende principes voor toekomstbestendig welzijnsbeleid	9
Inleiding	9
Toekomstbestendig welzijnsbeleid	9
Veranderende rol	9
1 Eigen mogelijkheden versterken	9
2 Herkenbaar en dichtbij	10
3 In samenhang	10
4 Participatie en sociale samenhang	12
Participatie mede via Dorpsraden en Adviesraad Wmo	12
Vrijwilligers	15
Kunst en Cultuur	18
Sport	20
Accommodatiebeleid in relatie tot welzijn	21
Volwasseneneducatie	23
5 Wet maatschappelijke ondersteuning	25
Mantelzorgers	27
Maatwerkvoorzieningen Wmo inclusief cliëntondersteuning	28
Dementie	28
Ketenzorg	28
Versterking voorliggende voorzieningen	29
Inclusief beleid, toegankelijkheid	29
6 Jeugd	31
Onderwijs	31
Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE)	33
Jeugdhulp	34
Spelen	35
7 Gezondheid	36
8 Gemeentelijke subsidies	38
9 Samenvatting en financiën	40
Samenvatting	40
Financieel kader	43
Evaluatie en monitoring	45
Bijlagen	45

1. Inleiding

De gemeenteraad heeft op 31 maart 2011 het Welzijnsprestatieplan 2012 tot en met 2015 vastgesteld. In dit plan zijn de doelen opgenomen die de gemeente in samenwerking met het maatschappelijke middenveld en inwoners wil realiseren. Dit Welzijnsprestatieplan diende tevens als "toetsingskader" voor de beoordeling van de structurele subsidies voor de jaren 2012 tot en met 2015, vastgelegd in het Subsidieprogramma 2012 tot en met 2015, maar ook voor de tussentijdse eenmalige subsidies die in deze periode zijn ingediend.

Om het beleid voor de komende jaren te borgen en doorontwikkeling te stimuleren, is een nieuw Welzijnskader van belang. Het Welzijnskader 2017 tot en met 2020 dient als basis voor een nieuw Subsidieprogramma voor de periode 2018 tot en met 2021. Het kader is tot stand gekomen door evaluatie van het huidige beleid, voorstellen vanuit organen en gemeenteraad en analyse van maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn. Het kader borduurt voort op wat er al is en is geen breuk met het verleden. Waar nodig worden accenten verlegd. Vandaar dat we eerst terugkijken naar wat er tot nu toe gerealiseerd en in gang gezet is.

Leeswijzer

Allereerst is ingegaan op de evaluatie van het voorgaande Welzijnsprestatieplan, met een kort inzoomen op trends en ontwikkelingen. In hoofdstuk 2 volgen de aanpalende beleidsterreinen. Daarna gaat hoofdstuk 3 in op het doel van het nieuwe welzijnskader met daarbij de leidende principes die worden gehanteerd. In de hoofdstukken 4 tot en met 7 is bij de diverse beleidsvelden aangegeven op welke wijze de leidende principes zijn doorgevoerd. In hoofdstuk 8 zijn bepalingen rondom subsidies opgenomen. Tot slot volgt in hoofdstuk 9 een samenvatting en het financiële kader.

Evaluatie Welzijnsprestatieplan 2012 tot en met 2015

Het beleid van de afgelopen periode is geëvalueerd. Per prestatieveld is inzichtelijk gemaakt welk beoogd maatschappelijk effect is nagestreefd, en of de bijbehorende normen en activiteiten in de afgelopen periode volledig, gedeeltelijk of niet zijn behaald. De samenvatting, conclusies en aanbevelingen zijn in een beeldvormende avond op 22 september 2015 besproken. De resultaten hiervan vormen input voor het nieuwe kader. Hieronder worden beknopt de conclusies en aanbevelingen beschreven.¹

Korte samenvatting evaluatie Welzijnsprestatieplan

In algemene zin wordt geconcludeerd dat de inwoners van Eersel tevreden zijn over het brede terrein van Welzijn. Op alle beleidsterreinen zijn in de afgelopen periode activiteiten uitgevoerd en gestelde normen behaald. In de monitor WaarStaatJeGemeente (WSJG) scoort Eersel een 7,2 op het onderdeel welzijnsvoorzieningen in het eigen dorp. De tevredenheid over sportvoorzieningen scoort een 7,5 en cultuurvoorzieningen een 6,8. Voor wat betreft de jeugd geeft 95% of meer de voorzieningen in de eigen buurt een rapportcijfer van 6 of hoger. Wel zegt 42% één of meer ontmoetingsplaatsen te missen en 33% zegt dat er te weinig dingen voor jongeren worden georganiseerd.²

Twee normen zijn gedeeltelijk behaald. Het betreft het minimabeleid waarvoor in de afgelopen periode de noodzaak ontbrak dit te actualiseren en de ketenzorg, waarbij het moeilijker is dan verwacht om deze in de verschillende dorpen vorm te geven.

Zes normen zijn niet behaald. Dit geldt vooral voor de normen die te maken hebben met de specifieke voorzieningen Wmo en daaraan gerelateerde onderwerpen zoals mantelzorgondersteuning, informatie en advies en voorzieningen die meedoen in de maatschappij mogelijk maken. Mogelijk is de minder hoge tevredenheid over deze voorzieningen te relateren aan de grote veranderingen rondom de zorg van de afgelopen tijd en de negatieve beeldvorming hieromheen. Daarnaast heeft de gemeente niet overal invloed op. Een belangrijke conclusie is dat bepaalde normen die gesteld zijn, niet te meten zijn en daarom gedurende de afgelopen periode zijn aangepast, omdat met name via de monitor WSJG wordt gemeten.³

Aanbevelingen uit de evaluatie

Algemeen:

1. Normen moeten concreet worden geformuleerd.
2. Normen moeten meetbaar zijn.

Inhoudelijke aanbevelingen:

3. Betere afstemming tussen vraag en aanbod aan activiteiten voor de jeugd.
4. Versterken van aanbod mantelzorgondersteuning en cliëntondersteuning, afgestemd op de vraag.
5. Verdere uitwerking ketenzorg in de dorpen.
6. Verdere implementatie van de website Eerselvoorrelkaar.

¹ Zie bijlage 1 Trends en ontwikkelingen voor samenvatting van de evaluatie

² Bron: jeugdmonitor GGD 11-18 jarigen 2011

³ Zie bijlage 2 Evaluatie Welzijnsprestatieplan 2012-2015

7. Uitvoeren van activiteiten gericht op het halen van de doelstellingen dementievriendelijke gemeente.
8. Versterken voorliggende voorzieningen (onder meer voor doelgroepen mensen met een psychiatrische beperking en mensen met een verstandelijke beperking).
9. Verder uitwerken van inclusief beleid.

Deze evaluatie is op 22 september 2015 tijdens een beeldvormende bijeenkomst besproken met raadsleden en het maatschappelijke middenveld. Vanuit de beeldvormende avond zijn nog enkele accenten toegevoegd.

Accenten vanuit de beeldvormende bijeenkomst

In de beeldvormende bijeenkomst van 22 september is gesproken over de evaluatie en onderwerpen die (ook) in de toekomst onderdeel moeten uitmaken van het welzijnskader. Er is een aantal onderwerpen genoemd en daarover is van gedachten gewisseld.⁴

10. Aandacht voor eenduidige normen.
11. Benoemen van trends als netwerksamenleving en toepassingen van techniek.
12. Vrijwilligersbeleid: maak onderscheid tussen vrijwilliger en mantelzorger, aandacht voor werving, samenwerking tussen organisaties, vergroten flexibiliteit, publiciteit over belang vrijwilligers en waardering daarvoor.
13. Ketenzorg in alle dorpen implementeren.
14. Inclusief beleid intensiveren.
15. Leefbaarheid: meer aandacht voor het multifunctioneel gebruiken van de accommodaties (per kern of samenwerkingsverband), ook in relatie tot het langer zelfstandig kunnen participeren (Wet maatschappelijke ondersteuning).
16. Participatie: aandacht voor participatie statushouders en vluchtelingen.
17. Mantelzorg: aandacht voor respijtzorg, jeugdige mantelzorger en toename van complexiteit van vragen, belang van voorliggende voorzieningen.
18. Wmo: technische mogelijkheden benutten in het kader van langer zelfstandig blijven wonen.
19. Aandacht voor dementie.
20. Jeugdbeleid: Voor- en vroegschoolse educatie is belangrijk, evenals vroegsignalering en afstemming tussen vraag en aanbod aan activiteiten.
21. (Sociale) veiligheid verdient aandacht.
22. Sport voor iedereen, ook voor mensen met een beperking.
23. Gezondheidsprofiel⁵: Positieve gezondheid: gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.
 - focus op gezondheid in plaats van ziekte.
 - van lijden aan je ziekte naar leiden van je ziekte (acceptatie en controle).
 - persoonlijke motivatie is vertrekpunt van gezondheids promotie (plezierige, zinvolle dingen vormen motivatie voor gedrag(sverandering)).
 - zingeving als waarde in het sociaal domein: waardevolle activiteiten op het gebied van bijvoorbeeld werk, muziek, vrijwilligerswerk, onderwijs, sociale relaties of cultuur bieden mensen de gelegenheid om voldoening en zingeving te vinden en hun (ervaren) gezondheid te verbeteren.
 - aandacht voor de trends en verschillen met de regio: inkomen, eenzaamheid, alcoholgebruik.
24. Duurzaamheidsmonitor Telos: relatief goede score van Eersel op sociaal-cultureel kapitaal, aandacht voor samenhang met economisch en ecologisch kapitaal.

Overige input naar aanleiding van de evaluatie

Aandachtspunten van de Adviesraad Wmo voor het nieuwe kader:

25. Behoud van de bibliotheek in de kleine kernen waarbij dorpsraden ook initiatief kunnen nemen.
26. Zichtbaarheid van beeldende kunst (Kunstcommissie) wordt op prijs gesteld.
27. Mantelzorg: faciliteren is beter dan waarderen, waardering koppelen aan mantelzorgpasje, structurele aandacht voor mantelzorgers.
28. Informatie, advies en cliëntondersteuning: bekendheid van informatie vanuit lokaal loket en jeugdzorg.
29. Aandacht voor dementieproblematiek (zijn groepen in beeld en is er Kempenbreed de juiste invulling opvang, ook voor dementie op jongere leeftijd?).
30. Mensen met een psychische beperking: De Boei als goede inloop behouden en tevens privé initiatieven ondersteunen.
31. Algemene voorzieningen: samenwerking stimuleren rond Dolium.
32. Dorpsraad Vessem heeft in een brief kenbaar gemaakt dat zij een lokale coördinator van de ketenzorg willen.

⁴ Zie ook bijlage 1 Trends en Ontwikkelingen voor accenten vanuit de beeldvormende bijeenkomst

⁵ Bron GGD

Trends en ontwikkelingen

De samenleving is volop in beweging. In de toekomstvisie Eersel 2030 “Kempisch wonen in een wereldregio” is geschetst welke trends en ontwikkelingen van invloed zijn op Eersel in de komende periode. In bijlage 1 zijn die trends uit de toekomstvisie die van belang zijn voor dit welzijnskader vermeld. Denk daarbij aan demografische veranderingen zoals vergrijzing, maar ook het toegroeien naar een participatiesamenleving. Ook zijn de zichtbare trends en ontwikkelingen in Eersel, in zijn algemeenheid en per beleidsterrein, geschetst. Daarbij gaat het om toekomstbestendigheid, flexibiliteit, zingeving, bereikbaarheid, samenwerking en verbinding. De specifieke trends die van belang zijn per beleidsterrein komen kort terug bij de diverse onderwerpen in hoofdstuk 4 tot en met 7.

2. Aanpalende beleidsterreinen

Inleiding

In dit welzijnskader zijn in de inhoudelijke hoofdstukken, ook enkele uitgangspunten opgenomen waarvoor de raad het beleid al heeft bekrachtigd, zoals jeugd. Ze zijn echter opgenomen vanwege de directe relatie met welzijn. Daarnaast zijn in dit hoofdstuk enkele beleidsmatige uitgangspunten benoemd die aanpalend / ondersteunend zijn voor welzijn. Dat zijn het woonbeleid (woonvisie), veiligheidsbeleid (veiligheidsplan), en de Participatiewet, waaronder het minimabeleid. Ook de door de huidige omstandigheden extra inzet vanuit de gemeente voor vluchtelingen en statushouders vraagt inspanningen op het terrein van welzijn. Beknopt zal de relatie tussen het welzijnsbeleid en het aanpalende beleid worden benoemd.

Veiligheidsbeleid

De kerngedachte van het veiligheidsbeleid is dat inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen in een omgeving waar het goed wonen, werken en leven is. Via een strategie van samenwerking en preventief-repressieve aanpak wordt de komende tijd gewerkt aan het vergroten van het veiligheidsgevoel, waarbij aansluiting bij de ontwikkelingen in het sociaal domein belangrijk zijn. Denk aan de aansluiting tussen de jeugdzorg en de veiligheidsketen en drugsproblematiek in relatie tot veiligheid en preventie.

Door de maatschappelijke veranderingen ontstaan er aspecten waarvoor vanuit veiligheid aandacht moet zijn. Voor alle inwoners, maar specifiek voor bepaalde doelgroepen is aandacht nodig voor bijvoorbeeld brand- val- pest- en inbraakpreventie. Denk aan:

Ouderen die langer zelfstandig thuis wonen.

Inwoners met psychische problemen, inwoners die kwetsbaar zijn vanwege beperkte zelfredzaamheid en inwoners met een verslaving.

In het veiligheidsbeleid is de doelgroep vluchtelingen en statushouders niet expliciet benoemd, maar door de actuele ontwikkelingen is zorgvuldig anticiperen vereist.

Door regie op het gebied van integrale veiligheid wil de gemeente Eersel het percentage inwoners dat zich onveilig voelt in de eigen buurt verlagen. Zie normen in het veiligheidsplan en in de gemeentebegroting. In relatie tot welzijn is aandacht voor preventie, ketensamenwerking, gezondheid, meedoen en inclusieve samenleving van belang.

Woonvisie

Eersel wil een aantrekkelijke woongemeente zijn, die jonge gezinnen aantrekt en waar senioren zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. De dorpen van de gemeente Eersel moeten ook een veilige woonomgeving bieden voor mensen met een beperking. Er wordt verwacht van de markt, woningcorporaties, gemeenten en zorgaanbieders dat ze afstemmen op deze maatschappelijke veranderingen. Ook de bewustwording bij inwoners om tijdig te anticiperen op veranderingen is een belangrijk aandachtspunt.

In de woonvisie wordt gesproken over beschermd en beschut wonen als vormen van intramurale zorg en van verzorgd en geschikt wonen bij extramurale zorg.

Bij beschermd wonen is zorg permanent aanwezig. Het gaat vaak om vormen van niet-zelfstandig wonen in intramurale instellingen. Maar ook kleinschalige vormen van woongroepen vallen onder beschermd wonen, zoals kleinschalige woonprojecten voor dementerende ouderen, maar ook hospices. Beschut wonen betreft plaatsen in verzorgingshuizen, die als gevolg van landelijke ontwikkelingen worden afgebouwd.

Verzorgd wonen houdt in het wonen met zorg op afroep, dus in de buurt van een nabijgelegen zorgsteunpunt. En tot het geschikt wonen horen zelfstandige woningen die door bepaalde kenmerken meer geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking dan gebruikelijke woningen. Denk hierbij aan (ouderen)woningen met maaltijdverzorging, een recreatieruimte of aan aangepaste woningen, woongemeenschappen en nulredewoningen.

Doordat de samenstelling van de bevolking in de toekomst gaat veranderen (meer kleine huishoudens, afname gezinnen, daling 15 tot 64 jarigen en stijging 65+), is het van belang zoveel mogelijk flexibiliteit in te bouwen bij nieuwbouw, ruimtes flexibel in te delen, geen drempels te gebruiken en deuren te hanteren die breed genoeg zijn voor rolstoelen. De beschikking over glasvezel zodat domotica bij behoefte te realiseren is.

Deze ontwikkelingen op wonen en met name de extramuralisering hebben consequenties voor het welzijnskader. Zie de hoofdstukken over Wet maatschappelijke ondersteuning, inclusief beleid (toegankelijkheid), mantelzorgbeleid en vrijwilligersbeleid.

Participatiewet

De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand, Wet sociale werkvoorziening en een groot deel van de Wajong.

Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt moeten zo veel als mogelijk participeren en instromen in regulier werk. "Meedoen" (participeren) is belangrijk en draagt bij aan het zetten van de volgende stap in de richting van betaald werk.

In het beleidskader Samenhang Sociaal Domein zijn de volgende doelstellingen genoemd:

1. Maximale participatie en mate van zelfredzaamheid en eigen kracht van de inwoner zelf en zijn of haar sociale netwerk.
2. Effectieve en efficiënte ondersteuning.
3. Bij meervoudige problematiek wordt gewerkt met 1 integraal plan voor het hele huishouden en 1 regisseur.
4. Minder gebruik van complexe zorg door eerdere en betere zorgverlening.

Verplichte tegenprestatie

Een kansrijke verbinding ontstaat wanneer uitkeringsgerechtigden zich -vrijwillig of via een verplichte tegenprestatie- inzetten voor andere inwoners door het verrichten van maatschappelijke taken. Vanuit het perspectief van "meedoen", de volgende stap in de eigen ontwikkeling of iets terug doen voor de maatschappij.

Er is sprake van een (tijdelijke) ontheffing van verplichte deelname wanneer uitkeringsgerechtigden mantelzorgtaken hebben en/of vrijwilligerswerk verrichten. De participatiewet raakt met name het welzijnskader op de onderdelen vrijwilligersbeleid en inclusief beleid.

Specifiek Minimabeleid

In het minimabeleid is het centrale thema dat inwoners kunnen meedoen. Deelname van jeugd aan sport en cultuur wordt mogelijk gemaakt door minimaregelingen en de samenwerking met Leergeld. Geld mag geen belemmering zijn voor gezondheid en daarom kan gebruik worden gemaakt van de aanvullende ziektekostenverzekering en regeling meerkosten. Burgers met een minimuminkomen en (de laatste jaren in toenemende mate) statushouders die in de gemeente worden gehuisvest worden financieel belemmerd in de toegankelijkheid van de voorzieningen. Dit blijkt uit de rapportages van ISD de Kempen waarin aantallen zijn opgenomen van mensen die gebruik maken van de minimaregelingen (zoals de participatieregelingen). Dit blijkt ook uit de jaarverslagen van Stichting Leergeld. Deze organisatie helpt kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar uit gezinnen die het financieel moeilijk hebben. De Stichting keert geen geld uit maar helpt in "natura" door bijvoorbeeld het betalen van de contributie van een sportvereniging of het financieren van een fiets of sportkleding. Het beroep dat gedaan wordt op zowel de minimaregelingen van ISD de Kempen alsook Stichting Leergeld laat de afgelopen jaren een stijgende lijn zien.

Vluchtelingen en statushouders

Momenteel is er veel aandacht voor vluchtelingen in verband met het toenemende aantal vluchtelingen binnen Europa. Voor de gemeente Eersel betekent het in 2016 een verdubbeling van de taakstelling statushouders. De gemeente Eersel wil vluchtelingen die binnen de gemeentegrenzen verblijven naast een huis ook een thuis bieden. Doel is iedere nieuwkomer zo goed mogelijk te laten participeren in de Eerselse samenleving. Dit vraagt op diverse terreinen extra inzet, die dit welzijnskader overstijgen. Gezien de ontwikkelingen die elkaar in een snel tempo opvolgen, wordt u hiervoor separaat een voorstel voorgelegd.

3. Leidende principes voor toekomstbestendig welzijnsbeleid

Inleiding

De lijn voor het nieuwe welzijnskader ligt in het verlengde van de koers van de afgelopen jaren. Het streven naar een zorgzame samenleving, waar mensen goed geïntegreerd zijn, hun eigen netwerken onderhouden, elkaar helpen. Een samenleving waar verenigingsleven en vrijwilligerswerk bloeien, waar burens en dorpsbewoners elkaar kennen en ondersteunen bij allerlei zaken. Als de ondersteuning in de eigen kring tekort schiet, kloppen mensen bij instanties aan - zoals de gemeente - en worden daar geholpen met het vinden van een oplossing die recht doet aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Toekomstbestendig welzijnsbeleid

De gemeente Eersel schept voorwaarden, samen met andere maatschappelijke partners, om te bevorderen dat alle inwoners kunnen participeren (meedoen) in de dorpen en zoveel als mogelijk vanuit eigen kracht functioneren.

In het verleden is gebleken dat dit onder bepaalde omstandigheden geen eenvoudige opgave is, en dat door de nieuwe taken die naar de gemeenten zijn gekomen de uitdaging voor de samenleving en de gemeente groter is geworden.

De gemeente moet de zorgzame en vitale samenleving waarmaken in een tijd met veel maatschappelijke veranderingen zoals de extramuralisering van de zorg, de vergrijzing, de druk op integratie en multicultureel samenleven, toenemende betaalde arbeidsparticipatiegraad en kleinere gezinnen. De complexiteit van de maatschappij maakt het voor sommige inwoners niet gemakkelijker om zelfredzaam te zijn.

Met toekomstbestendig welzijnsbeleid wil de gemeente Eersel de vitaliteit, de redzaamheid en de sociale verbondenheid in de dorpen behouden. De gemeente draagt bij aan de bovengenoemde uitdaging dat alle inwoners kunnen meedoen en een zorgzame samenleving ervaren aan de hand van drie leidende principes: eigen mogelijkheden versterken, herkenbaar en dichtbij en in samenhang. Daarnaast geven we op basis van een motie van de gemeenteraad in het kader van de vaststelling van de begroting 2016 invulling aan innovatie. Dit voeren wij ook door bij de uitwerking van dit welzijnskader, zie bijvoorbeeld hoofdstuk Participatie waarbij wij een flexibel budget beschikbaar stellen voor met name vernieuwende ideeën.

Veranderende rol

Een veranderende maatschappij vraagt om een veranderde rol van de gemeente. De participatiemaatschappij vraagt om een andere rol richting inwoners en partners. Het hiërarchische model met de alles regelende overheid is verleden tijd. Samen verantwoordelijkheid nemen in wisselende samenstellingen is daarvoor in de plaats gekomen. Dat vraagt een andere manier van organiseren, financieren en communiceren. Deze lijn is reeds ingezet en wordt verder vormgegeven. Burgerbetrokkenheid wordt steeds belangrijker. Daarbij gaat het om meedenken, meedoen en ook het nemen van maatschappelijk initiatief en verantwoordelijkheid.

Het ambtelijk apparaat wordt steeds meer een meedenkkraacht voor organisaties, ondernemers en inwoners. De politieke kaders zullen ruimte moeten bieden voor flexibiliteit en afstemming op lokale mogelijkheden. De gemeente Eersel versterkt de relaties met het maatschappelijk middenveld als uitvoeringspartners en gebruikt ICT voor een efficiënte werkwijze tussen aanbieder, burger en overheid. ICT biedt bijvoorbeeld kansen voor digitale zorginformatie en het ontsluiten van de sociale kaart.

De gemeentelijke rol wordt hiermee meer faciliterend, regisserend en stimulerend, maar de gemeente behoudt de uiteindelijke verantwoordelijkheid wanneer daadkrachtig opgetreden moet worden. Vanuit een gemeenschappelijk politiek kader, bijvoorbeeld voor de decentralisaties, zal diversiteit mogelijk moeten zijn.

1 Eigen mogelijkheden versterken

Eigen kracht/empowerment en samenredzaamheid van onze inwoners faciliteren zodat iedereen kan meedoen

Een groot deel van de inwoners is zelfredzaam. Een deel van de inwoners is zelfredzaam met vormen van ondersteuning. Een klein deel van de inwoners is afhankelijk van vormen van ondersteuning en hulp.

De gemeente Eersel geeft samen met inwoners invulling aan begrippen als eigen kracht, wederkerigheid en het eigen netwerk. Mantelzorgers en vrijwilligers vangen mede de toenemende ondersteuningsbehoeften op die vanwege bezuinigingen niet meer door professionele partijen worden uitgevoerd. Dat botst soms met de geïndividualiseerde samenleving en de groeiende arbeidsparticipatie. De gemeente zal rekening moeten houden met de draagkracht van het informele netwerk. Dit netwerk kent grenzen met betrekking tot intensiteit, duur en professionaliteit.

Er zijn inwoners die ondersteuning nodig hebben, maar niet de ondersteuningsvraag stellen en/of de zorgverlening mijden.

De overheid compenseert de hulpbehoevenden in de samenleving zoveel mogelijk, maar het recht op zorg is de afgelopen jaren verminderd en er wordt meer een beroep gedaan op de combinatie van eigen kracht en professionele ondersteuning.

De gemeente Eersel stimuleert de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van mensen. Ondersteuning is aanvullend op eigen kracht, zelf oplossend vermogen en netwerk. Eigen regie waar mogelijk zodat mensen doen en regisseren wat bij hen past. De gemeente Eersel beseft dat wanneer inwoners een beroep moeten doen op ondersteuning, zij afhankelijk (kunnen) worden en daarmee mogelijk een deel van de eigen regie verliezen. En dat er grenzen zijn aan het zelf oplossend vermogen van de inwoner en zijn of haar omgeving. Het is dus zoeken naar een goed evenwicht tussen formele en informele zorg (samenhangend ondersteuningsaanbod) waarbij de ondersteuningsvraag van de inwoner altijd het uitgangspunt is. De ondersteuning is dus maatwerk.

Een maatwerkarrangement van eigen kracht, netwerk en professionele inzet sluit aan bij de reeds in gang gezette ketensamenwerking. Eigen kracht en netwerkkracht vraagt om ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers evenals op het dorp afgestemde voorliggende voorzieningen. Eigen kracht ontstaat ook door de opvoedkracht te versterken, mensen met een beperking en/of afstand tot de reguliere arbeidsmarkt te helpen aan een passende baan en meedoen in het algemeen te bevorderen.

Daarbij investeert de gemeente Eersel in preventie, leefstijl en toegankelijkheid. Door meer te investeren in preventie, kunnen zorgkosten op andere gebieden afnemen. De kern van preventie is vroegtijdige signalering. Vroegtijdige signalering werkt als de sociale cohesie in orde is. Door een vroegtijdige signalering en preventieve aanpak worden problemen in omvang of complexiteit beperkt. Hierbij speelt het beleidsveld gezondheid een belangrijke rol. De gemeente Eersel wil problemen of hulpvragen zo veel mogelijk voorkomen en anticiperen op ongewenste ontwikkelingen zoals eenzaamheid, pesten en verslaving.

2 Herkenbaar en dichtbij

Een fijne woon- en leefomgeving ontstaat vooral door de inzet en betrokkenheid van de bewoners. Iedereen voelt zich daar mede verantwoordelijk voor.

De inzet van de dorpsbewoners is bepalend voor de leefbaarheid in de dorpen. De inzet kan gericht zijn op een algemeen doel, maar dat is zeker ook van toepassing voor het contact van mens tot mens. Deze inzet wordt eerder geboden als inwoners elkaar kennen en gemeenschappen hecht zijn. Als een gemeenschap weet wat ze wil en ook naar vermogen verantwoordelijkheid neemt voor de uitvoering dan moet de gemeente ruimte geven. De dorpsraden zijn een belangrijke partner bij het in standhouden van de leefbare kern.

De gemeente Eersel biedt voorwaarden voor ontmoeting, sport, cultuur en ruimte voor nieuwe initiatieven om de sociale samenhang en leefbaarheid in de dorpen te continueren. Toegang tot dit aanbod draagt bij aan de aantrekkelijke woonomgeving. Cultuur is mede bepalend voor de identiteit van een dorp. Er is overdracht van een gemeenschappelijke geschiedenis. Voor jeugd moet dichtbij een samenhangend aanbod zijn voor onderwijs, voorschoolse educatie, opvang, sport, cultuur en ondersteuning. Op deze manier biedt de gemeente alle kinderen kansrijke opgroeiomstandigheden en socialisatie.

Naast een per dorp geboden aanbod, is er dorps overstijgend aanbod. Dat kan gaan om specifieke vormen van ondersteuning, maar kan ook ontstaan vanuit de noodzaak aan voldoende schaalgrootte en/of betaalbaarheid.

3 In samenhang

De maatschappelijke voorzieningen zijn op elkaar afgestemd zodat er geen hiaten zijn en er geen overlap is. Er is een samenwerking georganiseerd op casusniveau, dorpsniveau en (sub)regionaal niveau.

De uitdaging voor de toekomst is het regisseren van een voortdurend veranderende horizontale samenwerking tussen inwoners en maatschappelijke organisaties. Dat zal de komende jaren voor de decentralisaties gecombineerd moeten worden met een politieke sturing vanuit de Kempengemeenten. Een goede basisstructuur geeft mogelijkheden om te anticiperen op de verschillende samenwerkingen. Een eenduidige Kempische politieke koers met betrekking tot de decentralisaties biedt inwoners in de regio een gemeenschappelijk kader. Binnen dit gemeenschappelijke kader is het bieden van diversiteit in de vorm van maatwerk mogelijk.

Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente, besturen en organisaties om het aanbod in samenwerking af te stemmen op de behoeften, kwaliteit en betaalbaarheid. Soms kan het nodig zijn een besluit te nemen dat recht doet aan het faciliteren van het algemeen belang (bijvoorbeeld dorpsbelang)

boven het verenigingsbelang. Dit laatste kan op gespannen voet komen met het draagvlak en het proces dat de raad heeft gevraagd met betrekking tot de bezuiniging op het accommodatiebeleid.

In de volgende hoofdstukken wordt bij de diverse beleidsvelden aangegeven op welke wijze deze leidende principes zijn doorgevoerd.

4. Participatie en sociale samenhang

Hoe meer sociale samenhang door inwoners wordt ervaren, hoe leefbaarder en veiliger zij hun omgeving ervaren. Zoals in de toekomstvisie van Eersel is vastgesteld, vormt sociale cohesie een belangrijke schakel in de aantrekkelijkheid en het functioneren van de zes dorpen. De gemeente Eersel hecht veel waarde aan betrokkenheid tussen inwoners en wil dit stimuleren. Inzetten op ontmoeting, activering, ontwikkeling en betrokkenheid, waarbij de insteek is dat nieuwe initiatieven vanuit de dorpen worden omarmd vanuit de “ja, mits”- gedachte. Dit houdt in dat initiatieven worden toegejuicht zolang ze niet botsen met gemeentelijk beleid en passen binnen de beheer- en onderhoudsmogelijkheden.

Deelname aan meerdere, verschillende hechte(re) verbanden maakt dat mensen elkaar fysiek tegenkomen en zich daardoor gemakkelijker tot elkaar wenden voor sociale (onder)steun(ing). In die zin is bredere betekenisvolle participatie (meedoen) gunstig voor het verbreden en verdiepen van het sociaal netwerk en de sociale steun die eventueel verleend wordt.

Uit de gezondheidsmonitor:

- *Sociale cohesie: significant meer volwassenen (19-64 jaar) (72%) zijn tevreden over de betrokkenheid in de buurt dan in de regio (57%).*
- *Lid van een vereniging: het percentage volwassenen (19-64 jaar) dat lid van een vereniging is in Eersel (59%) is significant hoger dan in de regio (53%), het percentage ouderen dat lid is van een vereniging (65+) is significant hoger dan in de regio (73% versus 60%), ook significant meer ouderen (65+) zijn lid van een sportvereniging/-school (30% vs. 25%).*

In dit hoofdstuk komen de inzet voor de kwaliteit van de leefomgeving en het vrijwilligerswerk aan bod, evenals de invloed van sport en cultuur en de randvoorwaarden met betrekking tot accommodaties. Van belang is tevens een goede informatievoorziening, zodat inwoners weten welke voorzieningen er zijn en waar ze met vragen terecht kunnen. Denk daarbij aan een sociale kaart of informatie vanuit diverse steunpunten. Betekenisvolle participatie, en meer specifiek maatschappelijke inzet, vindt alleen plaats als iemand het *kan, wil* en de *mogelijkheid* heeft.

Maatschappelijk effect

Inwoners kunnen zo lang mogelijk in de eigen, veilige, schone en prettige leefomgeving blijven

Beleidsdoel

Iedereen voelt zich verantwoordelijk voor zijn of haar woon- en leefomgeving

Indicator

De tevredenheid van burger als wijkbewoner⁶

Norm:

De tevredenheid van de burger als wijkbewoner is 7,0 of hoger (totaalrapportcijfer; het onderwerp leefbaarheid is een van de onderdelen die hierin wordt gemeten)

Participatie mede via Dorpsraden en Adviesraad Wmo

In het eerste deel van dit hoofdstuk staat de inzet voor de kwaliteit van de leefomgeving centraal. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de dorpsraden en leefbaarheidsgroepen. In iedere kern van de gemeente Eersel is een dorpsraad of leefbaarheidsgroep actief. Samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd in een convenant.⁷ Daarnaast is er een Adviesraad Wmo, die het college gevraagd en ongevraagd adviseert bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het beleid rondom de Wmo. De leden bestaan uit vertegenwoordigers van de doelgroepen senioren, mensen met een verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking, een psychische beperking, jeugd, mantelzorgers en vrijwilligers. Ook de dorpsraden en leefbaarheidsgroepen omarmen het doel om de leefbaarheid in hun eigen kern te behouden en te verbeteren. De dorpsraden ontvangen een jaarlijkse financiële ondersteuning, er is overleg met de dorpsraadcoördinator en het college en zij vinden steeds beter hun weg naar de vakambtenaren.

⁶ De gemeente Eersel weet dat een goede sociale samenhang in dorp of buurt ook het ervaren van een goede leefbaarheid en veiligheid positief beïnvloedt. Het begrip sociale samenhang wordt echter niet gemeten in onderzoeken als waarstaatjegemeente.nl. Daarom richt de gemeente zich hier op de waardering van de leefbaarheid in de buurt, die wel meetbaar is via het tweejaarlijkse onderzoek waarstaatjegemeente.nl.

⁷ Daarnaast is de functie en positie van dorpsraden in relatie tot de gemeente, de dorpen zelf en de Adviesraad Wmo vastgelegd in de notitie “Positionering dorpsraden, leefbaarheidsgroepen en Adviesraad Wmo”, die als bijlage bij de notitie burgerparticipatie in juli 2015 is vastgesteld.

Samenwerking met dorpsraden, Adviesraad Wmo, andere partijen en bewoners

Participatie via de dorpsraden en Adviesraad is geen doel op zich, maar helpt wel om het beleid beter af te stemmen op de behoeften. Een positief effect hiervan is dat het draagvlak voor het beleid groter wordt. De gemeentelijke samenwerking met deze raden sluit samenwerking met andere partijen niet uit. In iedere kern zijn veel organisaties en bewoners die zich betrokken voelen bij de leefbaarheid in hun dorp en gemeente.⁸ Ook inwoners zelf ontplooiën initiatieven, al dan niet via dorpsraden, maar soms ook via of in een ander netwerk, om de leefbaarheid van hun eigen wijk of kern te vergroten. Soms gebeurt dat in samenwerking met de gemeente, zoals bij de dorpsontwikkelingsplannen. Soms staan die initiatieven meer op zichzelf, maar dragen ze bij aan het verbeteren van de leefbaarheid in de betreffende kern. Dit soort initiatieven behoort tot de Doe-democratie, soms ook wel zelfsturing genoemd. De gemeente heeft hier een andere rol.

Faciliteren

De gemeente is soms zoekende naar de beste manier om deze rol van meedenken, verbinden en faciliteren vorm te geven, zonder dat dit het enthousiasme en de haalbaarheid van een initiatief teniet doet. Door teruglopende financiering kan de gemeente niet altijd financieel bijdragen, als blijkt dat een bewonersinitiatief waarvan de meerwaarde wordt erkend, daarom vraagt. Daarom verwijst de gemeente Eersel zo gericht mogelijk naar subsidiemogelijkheden van derden, kijkt de gemeente naar de mogelijkheden voor zelfwerkzaamheid of probeert werk met werk te maken, zodat initiatieven toch kunnen worden uitgevoerd. De provincie heeft in deze bestuursperiode voor dergelijke initiatieven een Doe-budget ter beschikking gesteld.

Het gaat daarbij specifiek om situaties waar:

- een (private of publiekrechtelijke) cofinanciering wordt gevraagd als subsidievoorwaarde van een derde subsidiebron, en/of
- een snelle actie benodigd is die met reguliere gemeentelijke besluitvormingsprocedures qua tijd niet uitvoerbaar is, en/ of
- het vernieuwende, experimentele pilotprojecten betreft, en/of
- het gaat om voorfinancieren omdat het de betreffende initiatiefnemende organisatie niet tijdig lukt om in de benodigde middelen te voorzien, maar deze wel met een bepaalde mate van zekerheid gegeneerd zullen worden, en kunnen worden terugbetaald.

Aan het voorstel om sneller te kunnen anticiperen op initiatieven waarbij cofinanciering is vereist is in het proces rondom de Voorjaarsnota 2017 – 2020 voorgesteld om hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van eenmalig € 10.000,-- te financieren uit de bestemmingsreserve uitvoering DOP's. Bij de afwegingen is echter aan dit voorstel geen prioriteit gegeven en wordt dus ook niet financieel vertaald. Het voorstel is dan ook om op het moment dat bewoners met een initiatief komen dit afzonderlijk te beoordelen en te bepalen of een gemeentelijke financiële bijdrage kan worden verstrekt.

Dorpsontwikkelingsplannen

De dorpsraden hebben een cruciale rol gespeeld bij het opstellen (en uitvoeren) van de dorpsontwikkelingsplannen van ieder dorp. Dat hebben ze samen met vele actieve bewoners en in nauwe samenwerking met de gemeente gedaan. De dorpsontwikkelingsplannen bieden een kader voor een periode van circa 10 jaar. Aan deze plannen zijn uitvoeringsprogramma's gekoppeld met een kortere doorlooptijd.⁹ De integrale dorpsontwikkelingsplannen vormen belangrijke richtinggevende kaders voor de prioriteiten en ambities in de 5 kleinere kernen. Naast de vele fysieke projecten zijn er ook diverse sociale projecten uitgevoerd, en de meeste dorpsraden blijven na afronding aandacht besteden aan de onderwerpen binnen het sociaal domein. Dorpsraden en leefbaarheidsgroepen zijn dan ook belangrijke partners als het gaat om onderwerpen als ketenzorg en signalering, vrijwilligerswerk, voorzieningen in de kernen en zorgwoningen. Zij zoeken daarbij ook steeds vaker de samenwerking met andere organisaties in het dorp en binnen de gemeente, zoals de Adviesraad Wmo en zorgorganisaties. Daarmee versterkt de gemeente Eersel in samenwerking het meedoen van inwoners, passend bij de leidende principes.

Vinden, binden en faciliteren

Daar waar bewoners en organisaties nog onvoldoende worden bereikt, moet men in overleg met elkaar op zoek naar andere, meer informele, creatievere en soms meer laagdrempelige vormen van participatie om

⁸ In de nota burgerparticipatie is het kader vastgesteld op grond waarvan het participatieproces wordt vorm gegeven. Dan gaat het vooral om het vormgeven van participatieprocessen bij gemeentelijke initiatieven.

⁹ Stand van zaken Dorpsontwikkelingsplannen: De uitvoeringsprogramma's van Duizel, Wintelre en Steensel zijn afgerond. De uitvoeringsprogramma's van Vessem en Kneegsel op nog enkele kleinere projecten na ook.

In het dorp Eersel is nog geen dorpsontwikkelingsplan opgesteld. Leefbaarheidsgroep Eersel heeft enige jaren geleden wel een start gemaakt, maar constateerde dat er op dat moment onvoldoende draagvlak was om het proces voort te zetten.

Als pilot is m in samenwerking met diverse wijkpartijen, waaronder Leefbaarheidsgroep Eersel een integraal wijkontwikkelingsplan voor de wijk Eersel Zuid gemaakt. Onderzocht moet worden of deze planvorm ook zinvol is om uit te rollen in de andere wijken van Eersel.

iedere belanghebbende te betrekken. De sociale kaart, die is weergegeven op de website www.socialekaarteersel.nl is daarbij een handig openbaar en actueel instrument om iedere vrijwilligersorganisatie en professionele organisatie per kern in beeld te krijgen.

Een deel van de bewoners is niet of in mindere mate actief in het verenigingsleven, maar wil zich wel inzetten voor het dorp op een andere manier. Bijvoorbeeld door zich tijdelijk in te zetten voor een project of activiteit. De website www.Eerselvoorelkaar.nl is bruikbaar voor deze inzet. Het blijkt voor sommige dorpen moeilijk om vrijwilligers te vinden die voor langere tijd een bestuursfunctie willen innemen. Steeds vaker komen er pragmatische oplossingen waarbij werkgroepen worden ingesteld met een meer ad hoc karakter, ingesteld voor een concreet doel of afgebakende periode.

Digitaal ontmoeten, onder andere via website Eerselvoorelkaar

Bewoners ontmoeten elkaar op allerlei manieren. Via verenigingen en organisaties, maar ook in de gemeenschapshuizen en MFA's of de basisscholen. Daarnaast komen er steeds meer digitale dorpsinitiatieven zoals de dorpswebsites (bijvoorbeeld Vessem.info) en de dorpspagina's op social media zoals Facebook (bijvoorbeeld van dorpsraad Steensel en Leefbaarheidsgroep Knegsel). Ook de website Eerselvoorelkaar is een steeds belangrijker digitaal instrument om elkaar te vinden en te helpen. Zowel binnen de dorpen zelf als binnen de grenzen van de gemeente. De komende jaren wordt gewerkt aan het vergroten van de bekendheid en het gebruik van de website Eerselvoorelkaar, zowel door (vrijwilligers)organisaties als individuele hulpvragers en -aanbieders in de dorpen.¹⁰ De website Eerselvoorelkaar wordt beheerd door het steunpunt Vrijwilligerswerk, aangestuurd door de gemeente Eersel via de coördinator steunpunt vrijwilligerswerk.

Informatie veerkrachtmeting (Bron: Veerkrachtmeting Eersel 2015¹¹),

De veerkrachtmeting in Eersel laat zien dat de lokale samenleving als geheel redelijk veerkrachtig is. Driekwart van de bewoners is zelfredzaam en een kleine groep bewoners is kwetsbaar en afhankelijk. Het lijkt er dus op dat de balans tussen overheidsparticipatie en burgerparticipatie, tussen ondersteunen of zelf doen, redelijk in evenwicht is. Door middel van maatwerk (zoals bij de ketenzorg mantelzorg, maatwerkvoorzieningen zie verder hoofdstuk 5) en samenwerking met alle partners, wil de gemeente Eersel ervoor zorgen dat de veerkracht van bewoners groot genoeg blijft om het evenwicht te bewaren. Belangrijke conclusie van het beeld in de kernen is dat de gemeente onderscheid zou moeten maken voor wat betreft de inzet in deze kernen. Waar de transities in brede zin gaan over meer maatwerk vanuit het professionele veld en meer zelfredzaamheid vanuit de bewoners, geldt voor de gemeente hetzelfde: meer maatwerk voor wat betreft de inzet van professionals in het sociale domein en meer randvoorwaarden scheppen die eigen regie van bewonersgroepen mogelijk maakt. Hierop spelen we onder andere in via de ketenzorg.

Maatschappelijk effect

Een goede samenwerking en het goed kunnen functioneren van de Adviesraad Wmo, dorpsraden en leefbaarheidsgroepen draagt direct en indirect bij aan de instandhouding en verbetering van de leefbaarheid in ieder dorp en welzijn van alle inwoners.

Beleidsdoelen:

- 1 De Adviesraad Wmo, dorpsraden en leefbaarheidsgroepen worden tijdig betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van beleid en projecten.
- 2 De gevraagde en ongevraagde adviezen van deze organen worden waar mogelijk vertaald in het gemeentelijk beleid. Als dat niet mogelijk is, wordt hiervan gemotiveerd melding gemaakt.

Indicator:

De wijze waarop samenwerking tussen deze organen en de gemeente wordt ervaren.

Normen¹²

- 1 De dorpsraden, leefbaarheidsgroepen en gemeente ervaren de samenwerking met elkaar als goed.
- 2 De Adviesraad Wmo en de gemeente ervaren de samenwerking met elkaar als goed.

¹⁰ Zie ook onder vrijwillige inzet. De werkgroep Eerselvoorelkaar, waarin ook de dorpsraden, leefbaarheidsgroepen, Adviesraad Wmo, enkele KBO's, Seniorenraad, Wmo-loket, GOW Welzijnswerk, Rythoviuscollege en het Steunpunt Vrijwilligerswerk Eersel deelnemen, is een belangrijke ambassadeur voor de website, en houdt het team van Eerselvoorelkaar scherp bij het verder invullen en uitdragen van Eerselvoorelkaar.

¹¹ Veerkrachtmeting Eersel 2015: Veerkracht in beeld: Het PON, Koen Vinckx MSc, februari 2015

¹² In het convenant met de dorpsraden en leefbaarheidsgroepen en de regeling Adviesraad Wmo Eersel is vastgelegd dat minimaal één keer per jaar overleg plaats vindt tussen de raden en het college van burgemeester en wethouders. In dat overleg wordt de samenwerkingsrelatie en kwaliteit van de samenwerking besproken.

Vrijwilligers

Inleiding

Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde. Zonder vrijwilligers is de Eerselse samenleving minder leefbaar. De gemeente Eersel ziet dat vrijwilligerswerk of vrijwillige inzet een belangrijke bijdrage leveren aan het verstevigen van sociale netwerken. Door het verrichten van vrijwillige inzet worden mensen op verschillende manieren betrokken bij de maatschappij. Deze vrijwillige inzet draagt bij aan het leidende principe herkenbaar en dichtbij. Mensen zelf geven activiteiten vorm in hun eigen leefomgeving.

Landelijk wordt ingezet op vrijwillige inzet en niet op vrijwilligerswerk, vrijwillige inzet vindt namelijk ook plaats buiten organisaties om in tegenstelling tot vrijwilligerswerk dat in georganiseerd verband plaats vindt.¹³ Dit past goed bij de ontwikkeling die al enkele jaren te zien is van de "oude" vrijwilliger, die in georganiseerd verband jaren achtereen vrijwilligerswerk verricht, naar de "nieuwe" vrijwilliger die buiten organisaties op eigen initiatief en op eigen voorwaarden vrijwillige inzet pleegt.

Vrijwillige inzet, gericht op het ondersteunen van mensen in een afhankelijke positie, vormt een essentiële bijdrage aan de participatiesamenleving.

Nota vrijwillige inzet 2012-2015

In 2012 is de nota vrijwillige inzet "Vrijwilligers versterkt, vrijwillige inzet ingeburgerd" vastgesteld. In deze nota zijn de volgende visie, missie en doelstelling geformuleerd.

Visie: Vrijwilligers zijn van grote waarde voor een prettig leefklimaat in de gemeente Eersel. Het is een taak van de gemeente om de vrijwilligers te ondersteunen daar waar nodig. De regie moet zoveel mogelijk bij de vrijwilliger en/of vrijwilligersorganisatie (blijven) liggen.

Missie: De gemeente Eersel wil een prettig leefklimaat en volwaardige deelname aan de maatschappij voor en door alle inwoners. Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties spelen hier een belangrijke rol in.

Doelstelling: De gemeente Eersel ondersteunt vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zodat zij hun vrijwillige inzet kunnen (blijven) uitvoeren en daarmee bijdragen aan een prettig leefklimaat in de gemeente Eersel. De gemeente laat de regie zoveel mogelijk bij de vrijwilligers(organisaties) liggen.

Deze nota is in 2013 tussentijds geëvalueerd en in 2015 is deze nota opnieuw geëvalueerd door twee studenten, die hierover een rapport hebben geschreven.

Aanbevelingen uit de evaluatie van 2015 die van belang zijn voor de nieuwe kaders vrijwilligersbeleid:

1. In 'tegenprestatie' in de nieuwe participatiewet ligt een kans om nieuwe vrijwilligers te werven en te behouden, ook na het vinden van werk. Samenwerking tussen het steunpunt vrijwilligerswerk Eersel en ISD de Kempen zou hieraan bij kunnen dragen.
2. De vergrijzing is zowel een bedreiging als een kans. Om gepensioneerden te stimuleren vrijwilligerswerk te gaan verrichten moet ook worden ingezet op deze doelgroep met specifieke activiteiten en beleid.
3. Vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en in samenwerking met de VNG en de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk NOV is eind 2014 een beleidsnotitie genaamd 'Vrijwillige inzet is de basis' uitgegeven. Deze notitie is een actualisatie van de oude basisfuncties uit 2009. Deze notitie kan gebruikt worden bij het opstellen van nieuwe kaders voor het vrijwilligersbeleid.
4. Gekeken moet worden naar de vrijwilligersverzekering in relatie tot de website Eerselvoorelkaar.

Naast deze aanbevelingen is er in het traject rondom de evaluatie van het afgelopen Welzijnsprestatieplan vanuit de Adviesraad Wmo geadviseerd om vrijwilligers als groep te benaderen en bijvoorbeeld teams te vormen. Verder is het hellend vlak benoemd tussen formele en informele inzet. Professionals krijgen vaker met informele zorg en ondersteuning te maken, nu er een groter beroep wordt gedaan op het netwerk van mensen in het kader van eigen kracht, zelfredzaamheid en de bezuinigingen in de professionele zorg. Vrijwilligers en professionals hebben een andere positie. Van vrijwilligers worden andere dingen verwacht, ze hebben andere motieven en meer flexibiliteit. Deze verschuiving van formeel naar informeel wordt soms uitgelegd als 'arbeidsverdringing' omdat activiteiten door vrijwilligers worden uitgevoerd, waar dat eerst door professionals gebeurde. De realiteit is echter dat met name door de bezuinigingen in de professionele zorg onderdelen die eerst door professionals werden uitgevoerd niet meer worden gedaan. Als deze niet door het informele circuit worden opgepakt ontstaat een hiaat. Het kan dan voelen als "arbeidsverdringing", maar is het niet omdat deze taken niet (meer) tot de verantwoordelijkheid van professionele organisaties behoren.

¹³ Bron: TransitieBureau Wmo VWS/VNG in samenwerking met de NOV

Het is van belang dat professionele organisaties die werken met vrijwilligers zich ook bewust zijn van hun verantwoordelijkheid, ook voor deze vrijwilligers.

Huidige gegevens over mate waarin vrijwilligerswerk gedaan wordt.

Uit de gezondheidsmonitor (diverse jaren)

- *Het percentage jongeren (12-18 jaar) dat vrijwilligerswerk doet is in Eersel (14%) en in de regio (11%) significant toegenomen.*
- *Het percentage volwassenen (19-64 jaar) dat vrijwilligerswerk doet (37%) is in Eersel significant hoger dan in de regio (28%).*
- *Het percentage ouderen (65+) dat vrijwilligerswerk doet (42%) is in Eersel significant toegenomen en is ook significant hoger dan in de regio (29%).*

Insteek is om vanaf heden gebruik te maken van de gegevens uit Waarstaatjegemeente.nl omdat dit onderzoek iedere 2 jaar wordt afgenomen. In de (gewijzigde) vragenlijstent wordt specifiek gevraagd naar de inzet voor anderen en/of maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk. Bij het bepalen van de norm wordt vergeleken met de andere deelnemende gemeenten onder de 25.000 inwoners in 2015. De norm wordt hiermee significant hoger..

Vrijwillige inzet is aan verandering onderhevig. Bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat mensen zich meer of minder op bepaald vrijwilligerswerk richten, zoals nu door de veranderingen in de zorg, of met andere motieven vrijwillige inzet gaan doen.

Eén van die maatschappelijke ontwikkelingen waar gemeente Eersel veel waarde aan hecht en is het groeiend belang voor jongeren om kennis te maken met vrijwilligerswerk. De Maatschappelijke Stage (MaS) speelt daarbij een belangrijke rol. Dit is een onbetaalde stage die door middelbare scholieren wordt gelopen bij een maatschappelijke organisatie en/of vereniging. Deze stages worden gerealiseerd door een samenwerking tussen het Rythoviuscollege en het Steunpunt Vrijwilligerswerk. Ondanks het afschaffen van de wettelijke verplichting heeft het Rythoviuscollege ervoor gekozen de maatschappelijke stages in ieder geval tot medio 2017 onderdeel te laten uitmaken van het onderwijsprogramma, met ondersteuning van de gemeente. Dit bevordert actief burgerschap en sociale cohesie en bereidt leerlingen voor op het functioneren in een pluriforme, multiculturele samenleving. Het uitdragen van waarden als zorgzaamheid en verantwoordelijkheid staat daarbij voorop. Doorontwikkeling van de maatschappelijke stages zorgt ervoor dat jongeren vroeg in aanraking komen met vrijwilligerswerk, iets waar in de toekomst een steeds groter beroep op wordt gedaan.

Momenteel spreken alle partners (Rythoviuscollege, gemeente Eersel en Steunpunt Vrijwilligerswerk, gemeente Bergeijk en GOW Welzijnswerk (voor Bergeijk) over de toekomstige koers om leerlingen vrijwilligerswerk te laten doen. Daarbij sluiten we aan bij de actuele landelijke ontwikkeling met betrekking tot het plusdocument. Het plusdocument is een 'school cv' waarop zichtbaar is hoe leerlingen hebben gewerkt aan hun brede vorming en welke resultaten ze daarbij hebben geboekt. Hoe dit plusdocument eruit ziet en hoe het tot stand komt, mogen scholen zelf bepalen. Een maatschappelijke stage of andere activiteit op het gebied van vrijwilligerswerk kan, naast andere activiteiten van de leerling, mits deze door de school wordt gevalideerd, opgenomen worden in het plusdocument. Ook voor leerlingen heeft een plusdocument veel voordelen. Op school geeft het richting aan gesprekken in het kader van loopbaan- en oriëntatiebegeleiding (LOB). Richting het vervolgonderwijs kunnen leerlingen de persoonlijke ontwikkeling vervolgens ook goed zichtbaar maken. Het heeft ook een positief effect op het zelfbeeld en zelfvertrouwen van leerlingen. Ze krijgen inzicht in alle competenties, vaardigheden en talenten die zij tijdens hun jaren in het vo hebben opgedaan.

Deze maatschappelijke ontwikkelingen en de aanbevelingen uit de evaluatie van het vrijwilligersbeleid maken dat het doel voor de komende jaren op het terrein van vrijwillige inzet als volgt geformuleerd is:

Er zijn voldoende vrijwilligers die zich zodanig ondersteund voelen dat ze hun taak als vrijwilliger kunnen en willen blijven vervullen.

De vier aandachtspunten zijn (SMOC):

- **Stimuleren** van vrijwilligerswerk.
- **Makelen** en verbinden gaat over de juiste ondersteuningsstructuur, het optimaal matchen tussen vraag en aanbod.
- **Ondersteunen** en afstemmen gaat over het ondersteunen van de vrijwilliger en de vrijwilligersorganisatie en het afstemmen tussen en verbinden met beroepskrachten.
- **Continueren** gaat over alle activiteiten die ervoor zorgen dat de vrijwilliger zich vrijwillig in blijft zetten en dat de (vrijwillige) activiteiten gecontinueerd kunnen blijven, wanneer vrijwilligers kiezen voor een andere tijdsbesteding.

In de volgorde van deze aandachtspunten is een chronologie te herkennen. Het begint met de vraag hoe vrijwillige inzet gestimuleerd kan worden. Mochten mensen geïnteresseerd zijn geraakt om vrijwillig aan de slag te gaan, dan is het belangrijk om te zorgen dat ze op de juiste plek terecht komen. De vrijwilliger wordt ondersteund in de match met een klus of organisatie. Eenmaal gestart, is het belangrijk dat de vrijwilliger en

de vrijwilligersorganisatie ondersteuning kunnen krijgen, mochten ze daar behoefte aan hebben. Ten slotte zijn er activiteiten die ertoe bijdragen dat de continuïteit gewaarborgd blijft.

Binnen die vier aandachtspunten legt de gemeente Eersel voor de komende periode de volgende accenten. De wijze waarop deze accenten vertaald worden, volgt in een later te verschijnen uitvoeringsplan vrijwilligerswerk. Dit uitvoeringsplan wordt opgesteld in nauw overleg met het Steunpunt Vrijwilligerswerk, het GOW en andere 'stakeholders' op het gebied van vrijwilligerswerk. Dit welzijnskader vormt het kader voor dit uitvoeringsplan.

Stimuleren

Hierbij gaat het om activiteiten die worden georganiseerd of gefaciliteerd die vrijwillige inzet mogelijk en aantrekkelijk maken.

Accenten die bij het aandachtspunt stimuleren naar voren komen zijn:

- Zorg voor een open houding: sta open voor nieuwe verbanden en initiatieven.
- Kijk integraal.
- Speel in op de verschillende motieven waarom iemand vrijwilligerswerk wil doen en leg hier ook het verband naar de participatiewet.
- Stimuleer de jonge vrijwilliger via de maatschappelijke stage.
- Promoot vrijwilligerswerk via de website Eerselvoorelkaar en op de beursvloer.
- Stimuleer en faciliteer organisaties om hun vrijwilligers te waarderen.
- Onderzoek of het mogelijk is om een Kempische vrijwilligersacademie op te zetten. Het in de Kempen aanbieden van cursussen kan motiverend werken, de organisaties ontlasten en komt tegemoet aan de hogere eisen die gesteld worden aan bepaald vrijwilligerswerk. Ook in relatie tot de tegenprestatie kan het aanbod een functie hebben.
- In het kader van inclusief beleid stimuleert de gemeente Eersel dat mensen met een beperking de mogelijkheid krijgen naar vermogen mee te doen in de samenleving. Hierbij horen de juiste randvoorwaarden en een zorgvuldig voortraject met aandacht voor wensen en talenten. Vrijwilligersorganisaties moeten goed toegerust zijn om mensen met een beperking een plek te bieden. In de gesprekken met vrijwilligersorganisaties en ook in het kader van de contacten rondom ketenzorg onderzoekt de gemeente Eersel op welke manier deze inzet gestimuleerd kan worden en wat daarvoor de voorwaarden zijn.

Makelen (en verbinden)

Het optimaal matchen tussen vraag en aanbod. Grotendeels werkt het makelen en verbinden door mondelinge contacten via organisaties en vrijwilligers zelf.

- De gemeente coördineert en faciliteert hiertoe het Steunpunt Vrijwilligerswerk en de website Eerselvoorelkaar, waar ook persoonlijke aandacht is voor de vraag achter de vraag
- De beursvloer is in 2015 samen met Bergeijk georganiseerd: Een betere aansluiting van het bedrijfsleven en de mogelijkheid tot een Kempenbrede beursvloer worden onderzocht.
- Overige bemiddeling: verenigingen kunnen van elkaar leren hoe vrijwilligers te binden en te waarderen.

Ondersteunen (en afstemmen)

Dit gaat over het ondersteunen van de vrijwilliger en de vrijwilligersorganisatie en het afstemmen met beroepskrachten.

- Inventariseren van de belemmeringen die vrijwilligersorganisaties ervaren en waar mogelijk wegnemen.
- Deskundigheidsbevordering is een belangrijk aandachtspunt. Het regionaal bieden van cursussen en workshops kan meerwaarde bieden voor zowel vrijwilligers, vrijwilligersorganisaties en de (vrijwilligers)organisaties die cursussen aanbieden. Meerwaarde doordat versnippering wordt tegen gegaan, samenwerking de mogelijkheden kan vergroten en er eenduidiger kan worden gecommuniceerd. Onderzoek naar het nut, de noodzaak en de mogelijkheden van een Kempische vrijwilligersacademie wordt opgestart.
- Ondersteuning geven aan vrijwilligersorganisaties die aan de slag willen met hun eigen vrijwilligersbeleid.
- De Participatiewet biedt de mogelijkheid een tegenprestatie te vragen van werkzoekenden. Hier geeft de gemeente Eersel nader invulling aan, gerelateerd aan vrijwillige inzet. Met organisaties worden goede afspraken gemaakt over welke mogelijkheden er zijn voor deze tegenprestatie.
- Aandacht voor de relatie tussen vrijwilligers en beroepskrachten.

Continueren

Betreft alle activiteiten die zorgen dat de vrijwilliger zich blijft inzetten en dat de activiteiten worden voortgezet wanneer vrijwilligers kiezen voor een andere (vrije)tijdsbesteding.

- Rekening houden met het feit dat vrijwilligersorganisaties gebaat zijn bij continuïteit.
- Aandacht voor waardering van de vrijwilliger ziet de gemeente Eersel als een gemeentelijke taak. De gemeente stimuleert organisaties om vrijwilligers te waarderen en informeert hen over de verschillende vormen van waardering.
- Vrijwilligers kunnen nog wel eens het gevoel krijgen onmisbaar te zijn en dan wordt de vrijwillige inzet een verplichting. Risico's van overbelasting zijn aanwezig. Er moet aandacht zijn om dat te voorkomen.

Conclusie

De doelen die de gemeente Eersel de afgelopen periode heeft nagestreefd, gelden nog steeds. Op de diverse onderdelen van het vrijwilligersbeleid is nog een doorontwikkeling gaande. Daarbij worden de uit de evaluatie komende aanbevelingen meegenomen; website Eerselvoorelkaar, maatschappelijke stages, vrijwilligersverzekering in relatie tot Eerselvoorelkaar, aandacht voor waardering, scholing, ondersteuning en het leggen van de relatie tussen de Participatiewet en vrijwillige inzet. Van belang is samenhang te brengen en te houden in het aanbod.

Maatschappelijk effect:

Er zijn voldoende vrijwilligers die zich zodanig ondersteund voelen dat ze hun taak als vrijwilliger kunnen en willen blijven vervullen.

Beleidsdoelen:

- 1 Stimuleren: organiseren of faciliteren van activiteiten die vrijwillige inzet mogelijk en aantrekkelijk maken.
- 2 Makelen en verbinden: het optimaal matchen tussen vraag en aanbod.
- 3 Ondersteunen: ondersteunen van de vrijwilliger en de vrijwilligersorganisatie en het afstemmen met beroepskrachten.
- 4 Continueren: Activiteiten die zorgen dat de vrijwilliger zich blijft inzetten en dat de activiteiten worden voortgezet wanneer vrijwilligers kiezen voor een andere (vrije)tijdsbesteding.

Indicatoren

- 1 Het percentage inwoners dat zich in de afgelopen 12 maanden ingezet heeft voor anderen en/of maatschappelijke doelen via het doen van vrijwilligerswerk.
- 2 Voelen vrijwilligers zich gewaardeerd/gesteund bij hun inzet voor anderen en/of maatschappelijke doelen?

Normen

- 1 Het percentage inwoners (vanaf 18 jaar) dat zich vrijwillig inzet voor anderen en/of maatschappelijke doelen is gelijk of hoger dan 45% (norm bepaald op grond van burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl, uitgangspunt benchmark: vergelijkingsjaar 2015, gemeenten onder de 25.000 inwoners).
- 2 De mate waarin vrijwilligers zich gewaardeerd/gesteund voelen: voorgesteld wordt om hiervoor een kwalitatief onderzoek op te nemen als activiteit in het op te stellen uitvoeringsplan vrijwilligerswerk.

Extra financiële inzet:

Om ook na het schooljaar 2016 – 2017 leerlingen/jongeren kennis te laten maken met vrijwilligerswerk en te stimuleren vrijwilligerswerk te blijven doen is voor de structurele inzet van de coördinator Steunpunt Vrijwilligerswerk, een bedrag van maximaal € 8.000,- per jaar nodig. De afweging hiervoor heeft plaatsgevonden bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2017 – 2020. De doorontwikkeling van het plusdocument, de wijze waarop de MaS een vervolg krijgt en de doorontwikkeling van Eerselvoorelkaar spelen hierin een belangrijke rol. Ook zal de komende jaren steeds meer aandacht nodig zijn voor de coördinatie van de vrijwillige inzet in het kader van de Participatiewet.

Kunst en Cultuur

Bij kunst en cultuur in Eersel gaat het om versterken en verbinden.

Versterken van de culturele aantrekkingskracht. Die aantrekkingskracht geldt zowel voor inwoners als voor bezoekers en bestaat uit verschillende aspecten: de aanwezige cultuurhistorie, de aanwezigheid van kunst, uitvoeringen en andere initiatieven. Cultuur versterkt de eigen identiteit van een dorp.

Verbinden met cultuur, zoals kunst met natuur, onderwijs met muziek, expositie met ontmoeten. Het streven is gericht op het ontstaan van duurzame samenwerkingsverbanden waardoor de doelen niet volledig door de gemeente gefinancierd hoeven te worden. Een belangrijke rol is weggelegd voor het particuliere initiatief. In het masterplan vrijetijdseconomie spreekt de gemeente Eersel zich uit voor het ontwikkelen van nieuwe product-marktcombinaties op het gebied van kunst en cultuur. Daarbij speelt de omgevingskwaliteit van de dorpen een belangrijke rol. Er is tevens een relatie met toerisme en recreatie. Verbinden en versterken sluiten aan bij de leidende principes van dit welzijnskader.

Adviescommissie Beeldende Kunst

De Adviescommissie beeldende kunst is een gemeentelijke commissie. Waar de leden aanvankelijk de gemeente adviseerden met betrekking tot kunst en cultuur is de taak de afgelopen jaren breder geworden. Er is gebleken dat met creativiteit en doorzettingsvermogen nieuwe activiteiten kunnen worden geïnitieerd waarbij de uitvoering en verantwoordelijkheid vervolgens wordt overgedragen aan projectgroepen, werkgroepen en samenwerkingsverbanden. Een goed voorbeeld is het project "Kunst in uitvoering" op de Markt in Eersel. Voor de komende jaren is de ontwikkeling op het terrein van kunst en cultuur weergegeven in het werkplan 2014-2018 "Door kunst verbonden". Ook hierin wordt uitgegaan van de leidende thema's versterken en verbinden.

Maatschappelijk effect

Kunst is toegankelijk voor een gedifferentieerd publiek, en de productie en beleving van kunst wordt bevorderd. Cultuureducatie voor kinderen is een wezenlijk onderdeel van hun ontwikkeling

Beleidsdoelen:

Cultuurontwikkeling

- 1 Op alle basisscholen is cultuureducatie onderdeel van het curriculum van alle kinderen. Cultuureducatie draagt bij aan talentontwikkeling, ondersteunt emotionele ontwikkeling en bevordert integratie en waarden- en normenontwikkeling.
- 2 Focus op muziek. De komende jaren wordt het buitenschoolse AMV aanbod in het subsidiecontract met de muziekschool omgebogen naar muzieklessen onder schooltijd. De muzieklessen worden in samenwerking met de lokale muziekverenigingen geboden. Gestart wordt met de middenbouw en het streven is gericht op een doorontwikkeling in alle groepen. Aansluiting in de vorm van naschoolse muzikale activiteiten of lessen bij een van de muziekaanbieders, waaronder Art-4 U, lokale muziekverenigingen en JAM is mogelijk.
- 3 Bibliotheek: Behoud van een hoofdvestiging in de Muzenval in Eersel en in de kernen Duizel, Steensel, Vessem, Wintelre en Knegsel zijn jeugdservicepunten ingericht voor jeugd van 4-12 jaar.

In overleg met de bibliotheek en de schooldirecties kunnen scholen kiezen voor de invoering van het landelijk concept "de Bibliotheek op school" waardoor de jeugdservicepunten geprofessionaliseerd worden en de deelnemende scholen door een deskundige begeleid worden.

De bibliotheek wil desgewenst ook de basisscholen in de kern Eersel voorzien van een jeugdservicepunt of het concept van de bibliotheek op school aanbieden. Eventueel kunnen scholen kiezen om het jeugdservicepunt uit te breiden met boeken voor 0-4 jarigen.

Kunnen lezen en schrijven is een voorwaarde om aan de samenleving te kunnen deelnemen. In de lijn van de nieuwe bibliotheekwet, de maatschappelijke ontwikkelingen en overeenkomstig de eerder vastgestelde kaders van de deelnemende gemeenten stelt bibliotheek de Kempen de volgende twee thema's centraal.

a. Taalvaardigheid

In onze regio is 14% van de bevolking (18 jaar en ouder) laaggeletterd. Uit onderzoek is gebleken dat 20% van de kinderen het primair onderwijs verlaat met een substantiële taalachterstand, die van invloed is voor de rest van hun (school)carrière. Een actuele, algemene collectie en specifieke collecties in of nabij scholen dragen bij aan het bevorderen van leesvaardigheden en leesplezier. Als maatwerk kan aan de scholen extra ondersteuning worden geboden voor algemene en specifieke leesbevordering. Taalvaardigheid is de basisvaardigheid voor de verdere ontwikkeling van mensen. De bibliotheek is een laagdrempelige voorziening voor alle inwoners, die informatie ontsluit en lezen en ontwikkeling mogelijk maakt. Er wordt momenteel een plan van aanpak ontwikkeld waarbij gericht met ketenpartners gewerkt zal worden aan het signaleren en verminderen van het aantal inwoners met laaggeletterdheid. In het kader van inburgering van statushouders draagt de bibliotheek met initiatieven als "taalcafé" bij aan het bevorderen van de Nederlandse taalvaardigheid.

b. Maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie vergt zelfredzame burgers. Het overheidsbeleid (NUP, nationaal uitvoeringsprogramma e-overheid) om vanaf 2018 alleen nog langs digitale weg met de burgers te

communiceren, vergt dat burgers taal- en mediavaardig zijn en/of dat zij in de bibliotheek terecht kunnen voor adequate dienstverlening.

Participatiebevordering

- 4 Mogelijk maken van verdieping in kunst en cultuur voor de liefhebber door o.a. financiële ondersteuning voor de lokale muziekverenigingen.
- 5 Het financieel ondersteunen van diverse initiatieven die bijdragen aan culturele participatie.
- 6 Het stimuleren van cultuurbeleving door alle inwoners. Door de aanwezigheid van podia in alle dorpen is het voor verenigingen mogelijk om initiatieven te nemen voor toneel, dans, carnaval en muziek.

Cultuurpresentatie

De diverse plaatselijke culturele verenigingen vervullen een belangrijke rol bij de presentatie van cultuur en versterken de lokale culturele identiteit.

- 7 Stimuleren en mogelijk incidenteel ondersteunen van culturele evenementen en activiteiten
- 8 Zichtbaar maken van het cultureel erfgoed. De komende jaren zal "Beleef de Kempen" worden uitgebreid in diverse dorpen. De leefbaarheidsgroep Eersel is in samenwerking met de cultuurcoördinator en de Eerselse basisscholen bezig met de ontwikkeling van een lesbrief over de Parels van Eersel met als doel om kinderen te informeren over de geschiedenis van het eigen dorp.
- 9 Zichtbaar maken van de beeldende kunst. Aan de hand van wandelknooppunten wordt in samenwerking met vele partijen een route ontwikkeld "van de Markt in Eersel naar de Markt in Eindhoven" waarbij de komende jaren kunst wordt toegevoegd. Deze route moet betekenis krijgen voor inwoners, werknemers en toeristen.
- 10 Verbeteren communicatie over het culturele aanbod binnen de gemeente Eersel.

Cultuurbehoud

Het zorgen voor beheer en onderhoud van kunstobjecten in de openbare ruimte.

- 11 Een meedenkende partner zijn voor het behouden van het cultureel erfgoed.

Indicator:

- 1 De mate van tevredenheid over culturele voorzieningen.
- 2 Deelname van basisschoolleerlingen aan (na)schools aanbod op het gebied van cultuureducatie

Norm:

- 1 Tevredenheid over culturele voorzieningen is 6,5 of hoger.
- 2 Elke leerling in het basisonderwijs komt gedurende de schoolloopbaan minimaal 1 keer en zo mogelijk 2 keer in aanraking met elke kunstdiscipline, te weten theater, dans, muziek, beelden, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed (Bron: jaarverslag Cultuurpunt Eersel)
- 3 Er bevindt zich een basisbibliotheek in de kern Eersel en een bibliotheekvoorziening per kern voor de jeugd (Bron: jaarverslag bibliotheek)

Sport

Het sport- en beweegbeleid krijgt een steeds belangrijker positie, ook binnen het sociaal domein. De belangrijkste instrumenten zijn de combinatiefunctionarissen, de buurtsportcoaches, de sportinfrastructuur en de ontwikkeling van de sportieve openbare ruimte. Door inzet van deze instrumenten nemen kinderen deel aan sport- en cultuuraanbod op school met als effect o.a. verbetering motorische ontwikkeling en sociale omgang en vaker een keuze voor een sport vanuit intrinsieke motivatie.

In het beleid wordt aandacht gegeven aan de schoolgaande jeugd en de vergeten groepen (30+, 50+, ouderen in combinatie met jeugd (0-4 jaar) en mensen met een beperking).

Het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging neemt af. Dit kan gevolgen hebben voor (het voortbestaan van) clubs en gebruik van accommodaties.

Het aantal vrijwilligers neemt ook af. Dit staat haaks op de gewenste meer zelfwerkzaamheid van de verenigingen.

Naast privatisering van het onderhoud van gebouwen wordt ook gekeken naar de privatisering van het onderhoud van de velden.

Uit de gezondheidsmonitor blijkt het volgende:

- het percentage kinderen (4-11 jaar) dat gemiddeld 1 uur per dag of meer sport (95%) is significant hoger dan in de regio (90%);
- het percentage kinderen (4-11 jaar) dat twee keer per week of vaker op school sport (91%) is significant hoger dan in de regio (70%);
- het percentage ouderen (65+) dat niet voldoet aan de norm gezond bewegen (26%) is significant lager dan in de regio (32%).
Daarmee heeft Eersel een goede sportparticipatiegraad.

Maatschappelijk effect:

Zoveel mogelijk inwoners kunnen een heel leven lang sporten en bewegen en dit leidt tot participatie in de maatschappij.

Doelen

- 1 Zoveel mogelijk inwoners kunnen een heel leven lang sporten en bewegen. Dit geldt voor alle inwoners, inclusief specifieke doelgroepen (30 +, 50+ en ouderen in combinatie met jeugd en mensen met een beperking).
- 2 Goede voorwaardelijke basisvoorzieningen voor sportverenigingen. Samenwerking tussen sportverenigingen en gezamenlijk gebruik stimuleren.
- 3 De natuurgrassportvelden op een zodanig niveau beheren dat er officiële wedstrijden gehouden kunnen worden.
- 4 Sportstimulering: kinderen en jongeren wordt een rijke leeromgeving geboden met veel ontplooiingsmogelijkheden voor sport door de samenwerking met onderwijs en verenigingen (combinatiefunctionarissen voor scholen en sportverenigingen), aangevuld met buurtsportcoaches die het beweegaanbod verzorgen voor andere leeftijdsgroepen en mensen met een beperking.
- 5 Preventie om gezondheidsredenen: Onwijs Fit: bewustwording van gezond bewegen en gezonde leefstijl voor doelgroep schoolgaande jeugd. Accent op bewegen en kiezen van de juiste sport(en):
 - * zorg en sport dichtbij;
 - * lokale samenwerking;
 - * voor groep 2 en groep 7 BO en klas 2 VO: signaleert belemmeringen voor sportdeelname en neemt drempels naar sportdeelname weg: helpt scholen om te signaleren, individueel advies door GGD, stimulans voor schoolgezondheidsbeleid en samenwerking in de driehoek onderwijs, gezondheid, sport.

Indicator:

Bewegingsparticipatie en tevredenheid over sportvoorzieningen.

Normen:

- 1 De tevredenheid over sportvoorzieningen is 7 of hoger
- 2 Het gemiddeld percentage inwoners dat voldoet aan de norm voor gezond bewegen voor de eigen leeftijdscategorie is hoger dan 70%.

Extra financiële inzet:

Om Sportstimulering (doel vier) voort te zetten wil de gemeente Eersel de combinatiefunctionarissen vanaf 2018 structureel financieren. Hiervoor is een bedrag van € 70.000 per jaar nodig, waarvoor een afweging heeft plaats gevonden bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2017-2020. De cofinanciering van de gemeente blijft 40% van de loonkosten. De overige 60% worden bijgedragen door het Rijk (40%) en de werkgevers van de combinatiefunctionarissen (20%). Daarnaast zijn er sinds 1 september 2015 overeenkomsten voor buurtsportcoaches waarvan de kosten betaald worden door het Rijk (40%) en de werkgevers van de buurtsportcoaches (60%).

De indicatoren en normen voor gezond bewegen zijn opgenomen in de diverse monitors van de GGD. De Nederlandse Norm Gezond Bewegen geeft voor de diverse leeftijdsgroepen (kinderen, jeugdigen, volwassenen, ouderen en mensen met een beperking) aan hoeveel bewegen moet worden om een goede gezondheid te behouden. Daaronder vallen voor bepaalde leeftijdsgroepen ook fietsen, wandelen, bepaalde huishoudelijke klussen of in de tuin werken.

Accommodatiebeleid in relatie tot welzijn

Sociale samenhang en leefbaarheid worden versterkt wanneer mensen elkaar kennen en ontmoeten. Multifunctionele accommodaties vervullen hierbij een belangrijke voorwaardelijke rol. De gemeente Eersel ziet gemeenschapshuizen/multifunctionele accommodaties als een *basis* voorziening in iedere kern, waardoor mensen elkaar kunnen ontmoeten en verenigingen activiteiten kunnen organiseren. Er is een aanbod aan activiteiten in de directe leefomgeving. De komende periode zal meer dan in het verleden gezocht worden naar oplossingen binnen de bestaande accommodaties. Bijvoorbeeld als in een dorp behoefte is aan meer ontmoetingsruimte voor senioren dan zal bekeken worden of één van de andere maatschappelijke accommodaties kan voorzien in deze behoefte. Een dorp of een samenwerkingsverband van verenigingen moet gezamenlijk (in samenhang) de inwoners willen faciliteren.

Ontwikkelingen

Er is in het kader van een energieneutrale gemeente Eersel in 2025 een Energie Prestatie Advies Utiliteit (EPA-U) onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke accommodaties. De uitkomsten van dit onderzoek en de te maken keuzes zijn in de gemeenteraad behandeld bij de VJN 2017-2020. Onderdeel van de duurzaamheidsdoelstelling is het bijdragen van alle inwoners aan deze doelstellingen.

Ontwikkelingen bij gemeenschapshuizen

Het functioneren van de gemeenschapshuizen is wisselend. De beleving gaat van uitermate positief tot zorgelijk. Het blijkt in het algemeen voor de besturen geen eenvoudige opgave om de inhoudelijke doelstellingen binnen de gestelde kaders vorm te geven.

Twee van de zes gemeenschapshuizen hebben het financieel moeilijk. Het is lastig de exploitatie sluitend te krijgen. Daar zijn diverse oorzaken voor te benoemen zoals de aanwezigheid van andere accommodaties in die kernen, waardoor er meer keuze is voor inwoners en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) die door de besturen van de gemeenschapshuizen als belemmerend wordt ervaren. De besturen geven aan dat ze door de APV beperkt worden bij het invullen van hun sociale functie.

In één kern is ervaring opgedaan met gesprekken om te komen tot een convenant waarin afspraken tussen de horeca en het gemeenschapshuis worden gemaakt. De gesprekken hebben niet geleid tot de totstandkoming van een convenant. In de toekomst kan dit wellicht nog een vervolg krijgen.

Twee besturen geven aan dat ze graag zouden willen dat de gemeente 'dichter bij' komt en niet zoals nu op afstand staat. De andere besturen willen juist met het huidige model doorgaan.

Ontwikkelingen bij sport en jeugdaccommodaties.

De ervaringen van de besturen van de sportverenigingen zijn overwegend positief over het functioneren van de vereniging en wisselend over de rol van de gemeente in relatie tot de accommodatie en de velden. Gezien de demografische (minder jeugd) en algemene ontwikkelingen (minder sporten in teamverband) is de verwachting dat ledenaantallen zullen teruglopen. Dit beeld is binnen de verenigingen nog geen algemeen beeld, maar geldt wel voor enkele verenigingen. De organisaties die gebruik maken van de jeugdaccommodaties worden harder geconfronteerd met teruglopende ledenaantallen.

Een toekomstbestendig en betaalbaar accommodatiebeleid biedt de gemeente de benodigde ruimte om te blijven investeren in goede sportfaciliteiten ten behoeve van onze inwoners en de leefbaarheid van de kernen. Parallel daaraan kijkt de gemeente in samenspraak met de verenigingen ook naar mogelijkheden om hun levensvatbaarheid en vitaliteit te vergroten. Doel is en blijft sportbeoefening voor eenieder mogelijk te maken. Ten aanzien van het aanbieden van sportfaciliteiten wordt, in het licht van de demografische ontwikkelingen, lage bezetting van accommodaties en wijzigende voorkeuren ten aanzien van sportbeoefening, als toekomstvisie uitgegaan van minder sportparken binnen de gemeente. Daarmee blijft voldoende spreiding en nabijheid van sportfaciliteiten ten opzichte van de dorpskernen binnen de gemeente gewaarborgd. In bestaande accommodaties wordt in afwachting van consensus met de gebruikers over te nemen stappen naar de te bereiken eindsituatie vanuit de gemeente alleen nog zeer terughoudend geïnvesteerd (hoogst noodzakelijk onderhoud voor instandhouding). Eventuele aanvragen voor nieuwe accommodaties worden aangehouden. Dit geldt tevens voor investeringen in duurzaamheidsmaatregelen, tenzij de continuïteit van de accommodatie gewaarborgd is. Het college stimuleert de gebruikers van de sportaccommodaties in een dialoog actief tot (intensivering van) onderlinge samenwerking en werkt samen met hen bovengenoemde marsroute uit. Dit gezamenlijke traject moet leiden tot een concreet actieplan op basis waarvan medio 2019 een aantal vervolgbeslissingen genomen kunnen worden om de toekomst van sportbeoefening in Eersel te waarborgen op basis van realistische verwachtingen en randvoorwaarden. Dit beleid wordt nader uitgewerkt in het Accommodatiebeleid 2017 – 2020.

Subsidie

In enkele kernen zijn meerdere accommodaties met een maatschappelijke functie. Denk aan de ontmoetingsruimten (voor senioren) in onder andere Eersel en Wintelre. Van belang is dat er tussen de accommodaties onderling afstemming is over wat voor wie waar wordt aangeboden. Dit om overlap of hiaten in het aanbod voor de inwoners te voorkomen. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk activiteiten plaatsvinden in de multifunctionele accommodaties. Slechts wanneer een bepaalde doelgroep hier geen gebruik van kan maken, is subsidie mogelijk voor activiteiten op een andere locatie.

Daarnaast zal, wanneer uit een financiële toets bij subsidieverstrekking blijkt dat een organisatie zelf in staat is alle kosten te dragen, sprake zijn van afbouw van de subsidie.

Maatwerk

Duidelijk is dat er bij de diverse besturen van de gemeenschapshuizen verschillen bestaan in de behoefte aan ondersteuning van de gemeente. Dit vraagt om maatwerk per dorp. In principe wordt er gekozen voor

een bestuur op afstand, tenzij de situatie vraagt om maatwerk. Deze lijn past in het kader van meer flexibiliteit en inspelen op nieuwe ontwikkelingen. De manier waarop de gemeente Eersel invulling geeft aan dit maatwerk komt terug in het in 2016 vast te stellen toekomstbestendig accommodatiebeleid.

In dit welzijnskader is voor de gemeenschapshuizen en accommodaties opgenomen *wat* we willen bereiken. In het accommodatiebeleid zal aan de hand van de inventarisatie van de gegevens keuzes worden gemaakt welke rol de accommodaties en verenigingen vervullen voor de realisatie van de inhoudelijke doelstellingen.

Maatschappelijk effect

Een gemeentebreed toekomstbestendig accommodatiebeleid waardoor het op een laagdrempelige manier voor alle inwoners mogelijk is om deel te nemen. Denk aan ontmoeten, sporten, activiteiten binnen verenigingen, cultuur en ontwikkeling. Deze deelname van inwoners aan het maatschappelijke leven draagt bij aan welbevinden, ontwikkeling, sociale samenhang en leefbaarheid.

Beleidsdoelen:

- 1 Om te bevorderen dat de toegankelijkheid van de voorzieningen blijft gewaarborgd, worden de accommodaties financieel toegerust (kan ook onderhoud zijn). Organisaties en inwoners moeten geen financiële "drempel" ervaren om van deze voorzieningen gebruik te maken. Van alle gebruikers wordt echter wel verwacht dat zij financieel bijdragen aan de activiteiten. Daarom is de betaalbaarheid van accommodaties gebaseerd op een combinatie van subsidie van de gemeente en het gebruik door inwoners (bijdrage aan activiteiten).
- 2 De accommodaties worden zodanig ingericht, gebouwd en/of gerenoveerd dat in het kader van het gebruik ervan flexibel ingespeeld kan worden op de veranderende maatschappelijke behoefte.

Bij de nadere uitwerking komen ook de volgende aspecten aan bod:

- 1 Stimuleren van samenwerking tussen diverse (sport)verenigingen ten behoeve van de inhoudelijke doelstellingen en voor het multifunctionele gebruik van de accommodaties.
- 2 Het zo efficiënt mogelijk inzetten van het maatschappelijk vastgoed binnen een dorp en/of samenwerkingsverband van verenigingen, waarbij afgestemd zal worden op behoeften en ledenaantallen.
- 3 Ondercapaciteit opvangen door samenwerking en bij overcapaciteit afstoten van velden en opstallen.
- 4 Minder kosten ten gevolge van meer zelfwerkzaamheid van de verenigingen.
- 5 Het mogelijk privatiseren van het onderhoud van de velden.
- 6 Het bijdragen aan duurzaamheidsdoelstellingen.

Indicatoren

- 1 Aanwezigheid van accommodaties waar activiteiten kunnen plaatsvinden op het terrein van ontmoeting, sport, cultuur en ontwikkeling.
- 2 Tevredenheid over voorzieningen in eigen buurt.

Normen

- 1 In iedere kern is een multifunctionele accommodatie/gemeenschapshuis.
- 2 De tevredenheid over de aanwezigheid van welzijnsvoorzieningen in eigen buurt uitgedrukt in een rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente) is minimaal een 7,0.

Volwasseneneducatie

Ontwikkelingen

Tot voor kort ontvingen de individuele gemeenten vanuit het Rijk een budget voor volwasseneneducatie. Per 1 januari 2015 ontvangt de contactgemeente Eindhoven dit budget. De gedwongen winkelnering bij het ROC is afgeschaft en kan in de komende jaren indien gewenst afgebouwd worden. Vervolgens kan de contactgemeente Eindhoven bij andere aanbieders (of nog steeds het ROC) inkopen. Voor het doel en de besteding wordt door de gemeente Eindhoven in afstemming met de regio een Regionaal Educatief Plan ontwikkeld.

Invulling Volwasseneneducatie

Volwassenen die moeilijk leren, laaggeletterd zijn of de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn biedt de gemeente Eersel ondersteuning zodat hun mogelijkheden versterkt worden en zij beter kunnen deelnemen aan onze samenleving. De middelen voor volwasseneneducatie mogen ingezet worden voor cursusaanbod voor laaggeletterde Nederlanders (NT1) en niet-inburgeringsplichtigen van 18 jaar of ouder (NT2).

Vooralsnog wil de Kempen regio de huidige cursussen handhaven. Op dit moment kopen de Kempengemeenten gezamenlijk bij SUMMA (Stercollege) de volgende trajecten in:

- 3 groepen moeilijk lerenden (MEE draagt bij aan één dagdeel)
- 1 groep NT1 en NT2 (laaggeletterde autochtonen en allochtonen)
- 1 groep NT2 (langzame groep)
- 1 groep NT2 (gemiddeld tot hoog niveau gericht op werk)

Kempische doelgroepen krijgen ook reken- en digitale vaardigheden aangeleerd.

Er zal ook gekeken worden naar de mogelijkheden in het kader van laaggeletterdheid/participatie/gezondheidsbeleid. Dit is mede afhankelijk van de eventuele wachtlijst voor volwasseneneducatie.

5. Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning beoogt dat :

- a. Inwoners zolang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven;
- b. Inwoners die beschermd wonen of opvang ontvangen, zo spoedig mogelijk weer in staat zijn om zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

In het kader van de Wmo ligt de nadruk steeds meer op eigen verantwoordelijkheid/eigen kracht/netwerk, mede ingegeven vanuit de bezuinigingen die landelijk zijn doorgevoerd in de zorg. Er dient nog meer dan nu een kanteling plaats te vinden in die zin dat inwoners zelf investeren (ook in preventieve zin) in hun toekomst, ook in financiële zin. In dat verband zien we een terugtrekkende overheid: niet zorgen “voor” maar zorgen “dat” inwoners in staat worden gesteld eigen verantwoordelijkheid te nemen. Voor mensen die dat niet of onvoldoende zelf kunnen, biedt de overheid voorzieningen toegespitst op de vraag: zorg op maat.

Binnen de Wmo vervult het voorliggend veld een steeds belangrijkere rol om te voorkomen/uitstellen dat mensen een beroep doen op “dure” professionele zorgvoorzieningen. Samenwerking tussen informeel en formeel is van cruciaal belang. Resultaat is een “arrangement” van voorzieningen (eigen kracht, voorliggend algemeen, professioneel) rondom een cliënt dat ertoe leidt dat hij of zij zelfstandig kan blijven wonen en participeren. Ook hierbij staat zorg op maat centraal.

Door een vroegtijdige signalering en een samenhangende aanpak kunnen de problemen in omvang of complexiteit beperkt worden. Dit geldt op het gebied van ouderen en andere kwetsbare groepen. Daarbij wordt uitgegaan van wat iemand nog kan en niet van de beperking.

De opdracht van de gemeente is als volgt:

1. De gemeente draagt zorg voor maatschappelijke ondersteuning en bevordert in dat verband:
 - een goede toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking;
 - de zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen.Met als doel dat mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven.
2. De gemeente draagt zorg voor de kwaliteit en continuïteit van de voorzieningen.

Het beleid op grond van de Wmo is gericht op:

- a. Het bevorderen van de *sociale samenhang, de toegankelijkheid* van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, alsmede het voorkomen en *bestrijden van huiselijk geweld*.
- b. Het ondersteunen van *mantelzorgers* en andere *vrijwilligers*.
- c. Het vroegtijdig vaststellen of burgers *maatschappelijke ondersteuning* behoeven.
- d. Het *voorkomen* dat burgers op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zijn.
- e. Het bieden van *algemene voorzieningen* aan burgers die maatschappelijke ondersteuning behoeven.
- f. Het bieden van *maatwerkvoorzieningen* ter ondersteuning van *de zelfredzaamheid en participatie* van burgers die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende in staat zijn.
- g. Het bieden van *maatwerkvoorzieningen* aan burgers die niet in staat zijn zich op eigen kracht te *handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang* behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld. Bijzondere aandacht dient ervoor te zijn dat er keuzemogelijkheden zijn tussen aanbieders aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt.

De onderdelen f en g bovengenoemd zijn bij verordening geregeld.

In algemene zin dient aandacht te zijn voor een zo **integraal** mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, publieke gezondheid, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen. Specifiek voor Wmo dient sprake te zijn van een **samenwerking** met zorgverzekeraars, zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet en met informele partijen, met het oog op een zo integraal mogelijke dienstverlening. Zo integraal mogelijk en samenwerking sluiten aan bij de leidende principes die ook breed voor het Welzijnskader zijn geformuleerd.

Extra aandacht gaat uit naar het informeren van inwoners over onderdelen van de Wmo. De website van de gemeente Eersel, de website Eerselvoorelkaar, informatie in de Hint en de Welzijnwijzer worden hiervoor benut. Tevens worden specifieke doelgroepen geïnformeerd bij bijeenkomsten die gaan over zorg.

Inleiding

Uit gegevens van ISD de Kempen blijkt dat de gemeente Eersel in vergelijking met de omliggende gemeenten een grotere groep inwoners een zorgvraag heeft op het terrein van de Wmo. Van oudsher (Donksbergen) maar ook recente ontwikkelingen, onder meer de realisatie van de wijk Kerkebogten waarin veel aandacht is voor huisvesting van groepen met een zorgvraag, kunnen als mogelijke verklaringen worden gezien die ertoe leiden dat het aantal mensen dat een beroep doet op Wmo-voorzieningen in vergelijking met de andere Kempengemeenten hoger is. Bevolkingsprognoses laten zien dat er de komende jaren een versnelling van de vergrijzing plaatsvindt als gevolg van het binnenstromen van de naoorlogse geboortegolf in de leeftijd 65+. In 2016 behoort 15 tot 20% van de inwoners in onze regio tot de categorie 65+. Vanaf 2025 is dit 25 tot 30%. Onder deze groep is 4 tot 6% 80+er. Dit aantal loopt tot 2025 op tot 6 tot 8%. Een grotere groep inwoners met een zorgvraag, bezuinigingen in de professionele zorg, waarbij inwoners ook nog eens langer zelfstandig moeten blijven wonen, leiden ertoe dat de verantwoordelijkheid in toenemende mate bij de inwoners (en hun sociale netwerk) zelf wordt gelegd (de “kanteling” zoals die al een aantal jaren terug landelijk in gang is gezet). De gemeente moet blijven investeren in samenwerking met andere partijen en in voorliggende voorzieningen, om op langere termijn de zorg in stand te kunnen houden. Een aantal ontwikkelingen in dit kader is reeds in gang gezet. Deze zijn onderstaand beschreven en krijgen ook de komende jaren een vervolg. Op specifieke onderdelen binnen de Wmo gaat de gemeente Eersel de komende jaren **extra** inzet plegen, juist met het doel om te kunnen waarborgen dat inwoners die dat nodig hebben ook de zorg blijven krijgen. Dit zijn de onderdelen mantelzorgondersteuning, cliëntondersteuning (uitdrukkelijk in de nieuwe Wmo opgenomen), dementie, ketenzorg, voorliggende voorzieningen en inclusief beleid. Deze zijn apart uitgewerkt. De onderdelen cliëntondersteuning en dementie zijn hierin nieuw.

Innovatie in de zorg

Het benutten van techniek in de zorg wordt al op grote schaal toegepast, maar levert in de toepassing ervan nog een versnipperd beeld op. Diverse partijen zijn er ieder voor zich mee bezig. De rol van de gemeente hierin dient die van verbinder te zijn en het creëren van mogelijkheden waarbinnen initiatieven kunnen worden ontplooid. Een voorbeeld hiervan is de aanleg van glasvezel. Door de aanwezigheid van glasvezel ontstaan er diverse mogelijkheden. Vooruitlopend op de aanleg van glasvezel heeft de gemeente een initiërende rol genomen door de mogelijkheden op enkele onderdelen in beeld te brengen. Om hieraan uitvoering te geven is de gemeente een van de partners binnen de samenwerking Eersel Slim Verbonden. Doel van deze samenwerking is het creëren van een proeftuin waarin nieuwe toepassingen kunnen worden getest. Van essentieel belang is dat deze nieuwe toepassingen aansluiten bij de (nieuwe) behoeften van de inwoners van de gemeente Eersel. Gezondheid (met name ouderen langer thuis laten wonen) is een van de speerpunten binnen Eersel Slim Verbonden. Een andere samenwerking die innovatie in de zorg beoogt en waar de gemeente aan deelneemt is de coöperatie Slimmer Leven 2020. Slimmer Leven 2020 beoogt de regie van burgers over hun eigen gezondheid te versterken, door de inzet van eHealth-toepassingen. Deze toepassingen helpen patiënten om meer “zelfzorgend” te worden bij diverse (chronische) aandoeningen en gedragsverandering van zowel burgers als zorgverleners te stimuleren.

Ketenzorg en vroegsignalering

Sommige mensen vinden het lastig om hulp te vragen. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen die niet afhankelijk willen zijn van hun omgeving, eenzame mensen of mensen met beperkt sociaal netwerk, mantelzorgers zonder ondersteuning en die niet om steun durven vragen, mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden die niet op de hoogte zijn van mogelijkheden tot ondersteuning, hulpvragers en mantelzorgers die last hebben van bureaucratie, mensen die de veranderingen in de zorg zien als een verlies van rechten of mensen die hulpbereidheid van anderen onderschatten. Door de ketensamenwerking en signaleringsmogelijkheden is uitdrukkelijk aandacht voor het bereiken van deze inwoners.

Beleidsvoornemens Wmo

De gemeente Eersel begint niet “bij nul”. Er is in onze gemeente een groot aantal voorzieningen aanwezig waar inwoners gebruik van kunnen maken en die hun nut en noodzaak hebben bewezen. Deze dienen te worden behouden. Omdat onderdelen van zorg niet meer professioneel worden ingevuld én mensen langer zelfstandig moeten blijven wonen, zal de aandacht de komende jaren vooral uit moeten gaan naar het inspelen op de ontwikkelingen. Speciale aandacht dient er te zijn voor ondersteuning van mantelzorgers. Goede voorbeelden van hoe hieraan al invulling wordt gegeven zijn onder meer de website Eerselvoorelkaar, de niet geïndiceerde dagopvang die nu als pilot is gelanceerd, indicatievrije inlooptoelatingen voor speciale doelgroepen, vrijwilligerspools in de dorpen waar mensen met een hulpvraag een beroep op kunnen doen en de activiteiten in het kader van dementievriendelijke gemeente.

Maatschappelijk effect

De inwoners van de gemeente Eersel die in meer of mindere mate zorg behoeven kunnen zo lang mogelijk zelfstandig (blijven) functioneren, zijn zelfredzaam en kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.

Beleidsdoelen:

- 1 Voorzieningen die worden aangeboden sluiten aan op de behoeften van inwoners (specifiek Wmo: dragen bij tot het zelfstandig kunnen blijven wonen en participeren in de maatschappij) en worden zoveel als mogelijk in samenhang georganiseerd.
- 2 Voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk – dus ook voor mensen met een beperking zoals bedoeld in de Wmo.

Indicator:

Aantal cliënten met maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners.

Norm:

De waardering van de inspanningen van de gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij uitgedrukt in een rapportcijfer. Rapportcijfer is 7 of hoger.

De indicator is afkomstig uit het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV), waarbij deze voor gemeenten een verplichte indicator is. De norm wordt gemeten aan de hand van de burgerpeiling Waarstaatjegemeente. Voor onderdelen Wmo, waaronder in hoeverre inwoners weten waar ze met hun vraag terecht kunnen en specifiek rondom mantelzorg, zijn ook vragen in de Gezondheidspeilingen van de GGD opgenomen. De cyclus van deze vierjaarlijkse peilingen sluit echter niet aan bij die van het Welzijnskader. Eerstvolgende meetmomenten voor volwassenen en ouderen zijn eind 2016 - resultaten beschikbaar begin 2017 en eind 2020 – resultaten beschikbaar begin 2021. Om die reden zijn hiervoor ook geen specifieke indicatoren in het Welzijnskader opgenomen. Als hiervoor aanleiding bestaat worden de resultaten uiteraard wel gebruikt om in de uitvoering het beleid op specifieke onderdelen aan te passen. Dit geldt ook voor wat betreft de resultaten van Cliëntervaringsonderzoeken Wmo.

Mantelzorgers

Het beroep op mantelzorgers neemt toe waarbij de problematiek zwaarder, complexer en langduriger wordt. Mantelzorgers dienen op zodanige wijze te worden ondersteund zodat ze hun taak als mantelzorger kunnen blijven vervullen (breed voor de totale groep en op individueel niveau toegespitst op de vraag van de mantelzorger).

De rol van de mantelzorgers en het aantal mantelzorgers neemt de komende jaren toe. Er wordt al veel geïnvesteerd in deze doelgroep (met name aanbodgericht). De vraag is of hieraan altijd behoefte bestaat. Gebleken is dat deze doelgroep vaak meer gebaat is bij ondersteuning in de eigen specifieke situatie.

Voor de doelgroep mantelzorgers wordt een tweesporenbeleid gevolgd, dat wordt vastgelegd in een vast te stellen uitvoeringsplan:

1. **Voor de brede doelgroep:** Waardering voor en ondersteuning (breed) van de werkzaamheden die door mantelzorgers worden uitgevoerd. Landelijk is het mantelzorgcompliment afgeschaft. Dit wordt door (een aantal) mantelzorgers als een “gemis aan waardering” ervaren. Vanuit de gemeente dient er voor degenen die daaraan behoefte hebben aandacht te zijn. In 2015 is ervoor gekozen om eenmalig als blijk van waardering een bedankkaart en VVV-cadeaubon ter beschikking te stellen. In totaal zijn 215 bonnen uitgereikt. De reacties waren zeer positief. Mensen ervaren dit gebaar als een steun in de rug. In het uitvoeringsplan wordt opgenomen of en op welke wijze de jaarlijkse blijk van waardering een structurele vorm krijgt.
2. **Ondersteuning op maat (bij de mensen thuis).** Mantelzorgers hebben vaak vanuit hun specifieke situatie behoefte aan ondersteuning. Ondersteuning kan variëren van informatie en advies tot concrete hulpvragen (vanuit de mantelzorger gezien). In de maatwerkvoorzieningen Wmo zijn twee specifieke voorzieningen met het doel om de mantelzorger te ontlasten beschikbaar. Dit zijn het inzetten van respijtzorg (tijdelijke vervangende professionele zorg waardoor de mantelzorger even niet zelf hoeft te zorgen) en kortdurend verblijf (kortdurend verblijf zorgvrager elders). Ook het inzetten van begeleiding (in de vorm van dagopvang) heeft in een aantal gevallen als bijeffect dat mantelzorgers worden ontlast. Gebleken is dat mantelzorgers ook behoefte hebben aan (eenmalige) ondersteuning bij taken in het huishouden waaraan ze vanwege hun zorgtaken niet of onvoldoende toekomen. In samenwerking met zorgaanbieders, GOW en Wmo loket wordt in kaart gebracht aan welke specifieke aanvullende mantelzorgvoorzieningen behoefte bestaat. De vertaling hiervan vindt plaats in het uitvoeringsplan eventueel nader uitgewerkt in de beleidsregels

mantelzorgondersteuning. Op basis hiervan kunnen deze voorzieningen worden ingezet in specifieke situaties.

Maatwerkvoorzieningen Wmo inclusief cliëntondersteuning

Maatwerkvoorzieningen Wmo zijn geregeld in de Verordening Wmo gemeente Eersel 2015 en de Beleidsregels Wmo 2015. Op basis van monitoring en mogelijk nieuwe landelijke regelgeving op het terrein van zorg worden verordening en beleidsregels actueel gehouden. In 2016 heeft in Kempenverband (vanuit ISD de Kempen) een klanttevredenheidsonderzoek plaatsgevonden. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek vindt mogelijk ook bijstelling van het beleid plaats.

Specifiek voor cliëntondersteuning is in de nieuwe Wmo 2015 en in de verordening geregeld dat het college zorgt voor kosteloze cliëntondersteuning, waarbij het belang van de cliënt uitgangspunt is. In de praktijk maken inwoners met een zorgvraag die zich melden bij het Wmo loket hier nog heel weinig gebruik van. Cliëntondersteuning wordt overwegend ingevuld door gebruikmaking van het eigen netwerk (familie). Voor de doelgroep mensen met een beperking heeft de gemeente Eersel specifiek voor dit doel een subsidierelatie met MEE Zuidoost-Brabant. In de praktijk vervult MEE deze rol ook voor zorgvragers met een psychiatrische achtergrond. Voor de doelgroep ouderen kunnen inwoners die dat wensen een beroep doen op de plaatselijke Katholieke Bonden van Ouderen, waarbinnen ouderenadviseurs specifiek voor dit doel zijn geschoold. Ook wordt gebruik gemaakt van kosteloze ondersteuning die landelijke organisaties bieden, onder meer door Per Saldo en Mezzo.

In 2017 wordt op basis van een tussentijdse evaluatie rondom cliëntondersteuning bekeken worden of aanvullende voorzieningen rondom cliëntondersteuning nodig zijn en hoe deze kunnen worden ingevuld.

Dementie

De groep mensen met dementie neemt naar verwachting de komende jaren toe (van 326 in 2015 naar 399 in 2020 – gegevens Programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric). De gemeente Eersel heeft begin 2015 de "Intentieverklaring Dementievriendelijke gemeente" getekend (opgesteld door de Programmaraad Zorgvernieuwing). Hierin zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- a. Stimuleren dat mensen met dementie en hun mantelzorgers kunnen blijven participeren in de eigen buurt, ook bij het voortschrijden van de dementie.
- b. Bevorderen dat burgers, informele zorg, verenigingen, professionals en publieke en private dienstverleners deskundig zijn in het signaleren van dementie en het omgaan met dementie.

In een dementievriendelijke gemeenschap kan de samenleving goed omgaan met mensen met dementie en hun mantelzorgers. Mensen met dementie en hun mantelzorgers kunnen blijven participeren in hun eigen omgeving. Net zoals voor andere doelgroepen binnen de Wmo geldt, is het beleid voor mensen met dementie erop gericht dat deze groep zolang mogelijk zelfstandig blijft wonen en participeren in de gemeenschap.

Er is een regiegroep samengesteld die als taak heeft om lokaal een netwerk tot stand te brengen, waarvan de partners een bijdrage leveren aan het doorbreken van het taboe rondom dementie. Concrete activiteiten in dit kader zijn:

1. Het geven van een stem aan mensen met dementie.
2. Het bevorderen van deskundigheid voor (vroeg)signalering van dementie en het omgaan met dementie.
3. Het organiseren van ontmoetingen tussen mensen met dementie en hun mantelzorgers en overige burgers in eigen wijk/dorp of leden van verenigingen.
4. Het bevorderen van de actieve participatie van mensen met dementie in de samenleving.
5. Het organiseren van respijtmogelijkheden voor mantelzorgers.
6. Het bevorderen van de vrijwilligersinzet in de gemeente.

Voor 2016 is een werkplan opgesteld op basis waarvan gedurende het jaar activiteiten worden uitgevoerd die rondom genoemde thema's worden uitgevoerd:

Bedoeling is dat dit werkplan jaarlijks wordt geactualiseerd en vastgesteld.

Voor de uitvoering van de activiteiten die in de werkplannen worden opgenomen zijn structureel middelen nodig, te ramen op € 10.000,- per jaar. Dekking vindt plaats uit de reguliere middelen Wmo.

Ketenzorg

Op veel terreinen wordt al samengewerkt. Echter de ervaring leert dat gezien de complexiteit van de ondersteuning aan inwoners de samenwerking nog beter kan én moet. Mede als gevolg van de bezuinigingen en de extramuralisering leidt juist samenwerking ertoe dat partners gezamenlijk de zorg (informeel en formeel) voor burgers die dit nodig hebben moeten kunnen bieden. Gestart is met het project Ketenzorg in de dorpen. Juist gericht om tot een betere samenwerking met alle partijen in de dorpen te komen. Dit project heeft de komende jaren alleen kans van slagen als vanuit de gemeente hierin intensiever

wordt geïnvesteerd. Elk dorp heeft zijn eigen identiteit, mogelijkheden en behoeften. De doelstelling is gelijklopend (namelijk in alle dorpen is een keten van noodzakelijke zorg- en welzijnsvoorzieningen voor de betreffende doelgroepen), echter de invulling verschilt van dorp tot dorp. Dus ook ten aanzien van ketenzorg is maatwerk op dorpsniveau geboden. Intensivering van de ketenzorg per dorp geschiedt via maatwerkoplossingen per dorp, waarbij de inzet van een dorpsondersteuner als daaraan behoefte is tot de mogelijkheden behoort. Onderzocht wordt of de invulling en financiering van de maatwerkoplossingen per dorp een coproductie kan zijn van gemeente en Ziekttekostenverzekeraars (inzet wijkverpleegkundigen). De financiering vanuit de gemeente vindt plaats uit de reguliere Wmo middelen die in de begroting beschikbaar zijn.

Versterking voorliggende voorzieningen

Bezuinigingen in de zorg waarbij mensen met een hulpvraag langer zelfstandig moeten blijven wonen vragen om een dekkend aanbod van voorliggende voorzieningen. In de gemeente Eersel zijn er al veel voorliggende voorzieningen die door de diverse doelgroepen kunnen worden benut en die ertoe bijdragen dat het inzetten van dure professionele zorg langer kan worden uitgesteld. Nieuwe initiatieven uit de gemeenschap die hieraan een bijdrage leveren worden door de gemeente ondersteund. Initiatieven, zoals bijvoorbeeld de indicatievrije dagopvang voor kwetsbare ouderen zoals recent als pilot is geïntroduceerd in Eersel en Wintelre, moeten een kans te krijgen en bij behoefte ook in de andere dorpen worden geboden. Ook voor andere doelgroepen is in overleg aanbod gerealiseerd. Voorbeelden hiervan zijn de indicatievrije inloop bij de Boei die voor mensen met een psychiatrische achtergrond wordt geboden en het Steunpunt voor mensen met autisme. Deze dienen te worden behouden. Realisatie en instandhouding van voorliggende voorzieningen staat of valt met de aanwezigheid van voldoende vrijwilligers. Nadrukkelijke aandacht dient er dan ook te zijn voor de vrijwilligers, die in staat moeten worden gesteld en in staat moeten blijven om deze rol op te pakken en uit te kunnen voeren. Zie hiervoor het beleidsveld vrijwillige inzet onder Participatie.

Ook zorgaanbieders hebben een rol als het gaat om het versterken van de voorliggende ambulante voorzieningen. Transformatie vormt een essentieel onderdeel in het transitieproces. Gebleken is dat zorgaanbieders waarmee de gemeente samenwerkt rondom maatwerkvoorzieningen Wmo deze omslag veelal nog moeten maken. 2015 was duidelijk het overgangsjaar waarbij de "oude rechten" veelal nog van toepassing waren. De komende jaren zal de transformatie dan ook echt zijn beslag moeten krijgen, waarbij de verantwoordelijkheid voor de eerder genoemde sluitende "keten" een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van alle partijen. Door de wijze van inkoop stuurt de gemeente op het transformatieproces. Dit gebeurt in samenwerking met de Kempengemeenten en de gemeenten Best, Veldhoven en Oirschot.

Inclusief beleid, toegankelijkheid

Inclusief beleid staat voor beleid dat erop gericht is een samenleving te creëren waarin mensen met een beperking gelijke rechten en kansen hebben op volwaardige deelname aan de maatschappij. In de gemeente Eersel wordt al langer gewerkt aan het verbeteren van het inclusieve beleid, bijvoorbeeld aan de toegankelijkheid van gebouwen, inrichting van wijken, mogelijkheden om te sporten, werken, communiceren en verplaatsen. Het platform voor mensen met een beperking (PMB) denkt mee over mogelijkheden voor een inclusieve lokale samenleving en organiseert activiteiten die daaraan bijdragen.

In 2012 heeft Zet Brabant met behulp van een quick scan in kaart gebracht in hoeverre het beleid van de gemeente Eersel gelijke kansen biedt aan mensen met een beperking. Ook is een toegankelijkheidscheck uitgevoerd van gemeentelijke sportaccommodaties. Een werkgroep, Agenda 22 genoemd naar de 22 punten van inclusief beleid, is met de resultaten van de quick scan aan de slag gegaan en heeft een plan van aanpak opgeleverd. Onderdelen van dit plan van aanpak zijn opgepakt, zoals het jaarlijks organiseren van een activiteit in de week van de toegankelijkheid en een check van de bouwtekening van de MFA Knegsel.

Op 14 juli jl. is het VN-verdrag voor de rechten van personen met een beperking in Nederland geratificeerd. Het verdrag geeft mensen met een beperking dezelfde rechten als ieder ander.

De gemeente beziet wat de consequenties zijn van de ratificatie van het verdrag, waarbij tevens wordt onderzocht of er landelijk sprake is van een eventuele financiële tegemoetkoming. Vooralsnog lijken de gekozen beleidsuitgangspunten goed aan te sluiten bij het verdrag.

Bewustwording

De komende jaren blijft het versterken van bewustwording belangrijk. Bij het maken van beleid worden geen afzonderlijke plannen meer geschreven voor mensen met een beperking, maar het beleid moet voor iedereen van toepassing zijn, inclusief voor mensen met een beperking.

Toegankelijkheid van de fysieke omgeving

De toegankelijkheid van de fysieke omgeving krijgt aandacht in infrastructuur en in gebouwen. Aansluitend aan het speerpunt van toegankelijkheid dat eerder in de begroting van de gemeente is genoemd, kan nog aangegeven worden dat voor de toegankelijkheid van gebouwen er meerdere mogelijkheden zijn om een check van een gebouw uit te voeren. Bijvoorbeeld een globale check van meerdere gebouwen, inclusief horeca die via een app beschikbaar is voor een breed publiek tot een meer bouwkundige check van een gebouw, met name bedoeld voor de eigenaar van het gebouw. De komende tijd dienen hier keuzes in gemaakt te worden.

Werk

In relatie tot de uitvoering van de Participatiewet krijgt het inclusieve beleid dit jaar een prominente rol. Inzet is gericht op arbeidsparticipatie waarbij aandacht moet zijn voor een passende werkomgeving en passende werkomvang. De *beperking* moet niet leidend zijn, maar de *mogelijkheden*.

Vanaf 1 januari 2015 is de toegang tot de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) voor nieuwe cliënten geblokkeerd en zijn de toegangscriteria voor nieuwe gevallen in de Wajong (Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten) aangescherpt. Dit leidt ertoe dat er meer beroep gedaan zal worden op de Participatiewet. Inwoners uit de gemeente Eersel en de Kempen, die door deze wijzigingen in de wet- en regelgeving geen aanspraak meer kunnen maken op deze regelingen zullen zich tot de gemeenten wenden voor een uitkering en/of ondersteuning bij het vinden van de een arbeidsplaats. Als gevolg hiervan zal de komende jaren een extra beroep gedaan worden op de Participatiewet. De uitvoering van de Participatiewet wordt in Kempisch verband georganiseerd. Er wordt (vooralsnog) naar gestreefd om 100% van deze doelgroep te bereiken en ze de mogelijkheid te bieden om te kunnen participeren in de samenleving.

Er wordt naar gestreefd dat de algemene voorzieningen ter bevordering van deelname aan maatschappelijk verkeer en van zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of van mensen met een psychosociaal probleem qua aanbod en kwaliteit in orde zijn en op peil blijven. Het streven is gericht op het ontstaan van duurzame samenwerkingsverbanden waarbij de gemeente vooral regisseert en stimuleert.

6. Jeugd

De gemeente Eersel wil voorwaarden bieden zodat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot gezonde, evenwichtige, verantwoordelijke en sociale volwassenen. Daarvoor is een doorlopend, kwalitatief en samenhangend aanbod van voorzieningen voor onderwijs, opvang, welzijn, gezondheid, sport, spelen en cultuur van belang. Ook zijn er specifieke voorzieningen voor jeugd zoals speeltuinen, jeugdaccommodaties en activiteiten, geboden door bijvoorbeeld scouting en jeugdvakantiewerk. Deze voorzieningen dragen bij aan een positief opgroeklimaat. Ouders en opvoeders moeten weten waar ze terecht kunnen bij vragen over opvoeden en opgroeien; startpunt is de website van het CJG+. Vanuit de Jeugdhulp en onderwijs is er aandacht voor preventie en vroegsignalering. Doelstelling van het CJG+ is het bieden van hulp dichtbij, in samenhang en effectief. De zorg die wordt ingezet is zo licht als mogelijk en zo zwaar als moet. Naast individuele trajecten worden vragen van jeugdigen ook gebundeld bij het CJG+. Uitgangspunt bij deze groepstrainingen is dat er geen vast cursusaanbod is waaruit jeugdigen kunnen kiezen, maar maatwerk wordt geleverd. Er wordt hier vraaggericht, op de noden van de individuen ingespeeld. Waar mogelijk worden clusters gevormd van waaruit trainingen opgezet worden.

Uit de jeugdmonitor blijkt de gezondheidsbeleving als volgt: significant minder jongeren (12-18 jaar) vindt de eigen gezondheid 'gaat wel tot slecht' (10%) ten opzichte van de regio (14%).

Uit de evaluatie van het Welzijnsprestatieplan is gebleken dat 95% of meer inwoners de voorzieningen in de eigen buurt voor jeugdigen waardeert met een rapportcijfer van 6 of hoger. Wel sluiten vraag en aanbod van activiteiten niet altijd op elkaar aan. In de verschillende dorpen zijn binnen de diverse accommodaties mogelijkheden voor activiteiten. Als er vanuit jeugd initiatieven worden opgestart voor dergelijke activiteiten, dan kunnen die via het CJG+ worden ondersteund.

Maatschappelijk effect

De gemeente Eersel biedt voorwaarden zodat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot gezonde, evenwichtige, verantwoordelijke en sociale volwassenen.

Beleidsdoel:

Een doorlopend, kwalitatief en samenhangend aanbod van voorzieningen voor onderwijs, opvang, welzijn, gezondheid, sport, spelen en cultuur.

Indicator:

De mate waarin inwoners tevreden zijn over voorzieningen op het terrein van onderwijs, opvang, gezondheidszorg, sport, spelen en cultuur voor jeugdigen.

Norm:

Inwoners waarderen de voorzieningen op het terrein van jeugd met een 6 of hoger.

Onderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor adequate onderwijshuisvesting, toezicht en handhaving leerplicht, leerlingenvervoer, voor- en vroegschoolse educatie en jeugdhulp. De kwaliteit van onderwijs is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid. Passend onderwijs is een verantwoordelijkheid van het onderwijs en daarvoor wordt samengewerkt met de gemeenten. Actuele ontwikkelingen op onderwijsgebied zijn passend onderwijs, brede talentontwikkeling, professionalisering van de leerkracht/docent en het vergroten van de ouderbetrokkenheid en -participatie.

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2015 is het wetsvoorstel met betrekking tot de overheveling van het buitenonderhoud voor het primair en speciaal onderwijs, in werking getreden. Dit betekent dat vanaf 2015 het onderhoud onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur valt. Onder verantwoordelijkheid van gemeenten valt nog nieuwbouw, uitbreiding, constructiefouten (zoals asbest) en herstel in geval van bijzondere omstandigheden (calamiteiten als brand, diefstal en stormschade).

Per 1 augustus 2014 is de wet passend onderwijs in werking getreden. Passend onderwijs legt een zorgplicht bij scholen. Dat betekent dat zij verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden binnen het samenwerkingsverband. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden. Deze regio (zowel primair als voortgezet onderwijs) heeft een vereveningsopdracht (minder budget vanuit het Rijk) te realiseren. De gemeente Eersel is verantwoordelijk voor de jeugdhulp en moet er gezamenlijk met partners voor zorgen dat passend onderwijs en jeugdhulp goed op elkaar aansluiten.

Brede school en integraal ondersteunen van ontwikkeling

In de gemeente Eersel is er een samenwerking georganiseerd rondom onderwijs, opvang en educatie, zorg sport en cultuur. Er is gekozen voor een brede school als een netwerk van onderwijs, opvang en zorg voor kinderen en hun ouders. Een netwerk bestaande uit de school en andere voorzieningen met als doel om een doorgaande ontwikkeling te bieden en kinderen kansrijk te laten opgroeien.

Wij kiezen voor een brede school in alle dorpen. Door de schaal van enkele dorpen is het nodig gebleken om te combineren, zoals bij de harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk (voorschoolse educatie) en ook het gebruik van het gebouw wordt gecombineerd (bijvoorbeeld de gymzaal).

De komende tijd zal door passend onderwijs en de decentralisatie van de jeugdzorg nog meer worden ingezet op het integraal ondersteunen van de ontwikkeling van jeugdigen. De op 2 december 2015 aangenomen motie in de Tweede Kamer waarbij een meerderheid van de Kamer aan de regering verzoekt om binnen een half jaar met concrete voorstellen te komen over wat er nodig is om het mogelijk te maken dat onderwijs en kinderopvang integraal vanuit één organisatie wordt aangeboden (Integraal Kind Centrum) biedt ook voor de gemeente Eersel perspectieven voor de doorontwikkeling. Bij de doorontwikkeling zijn ook de drie genoemde leidende principes (eigen mogelijkheden versterken, herkenbaar en dichtbij en in samenhang) van toepassing.

Proeftuin PACT

De gemeente Eersel voert in samenwerking met schoolbestuur KempenKind, basisschool St. Willibrordus, Kinderopvang Nummereen, CJG+ De Kempen en consultatiebureau Zuidzorg een proeftuin van PACT uit. Als gemeente hebben we op allerlei niveaus documenten en samenwerkingsafspraken gemaakt met onderwijs, jeugdhulp, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg. Alle partijen spreken daarin van een integrale aanpak, op plaatsen waar kinderen zijn, om de doorgaande ontwikkelingen van kinderen te waarborgen. Maar in de praktijk blijkt dat deze integrale aanpak nog niet zo eenvoudig handen en voeten krijgt.

Het is de ambitie van de gemeente Eersel om de doelen die betrokken partijen in de verschillende notities, beleidsplannen en dergelijke hebben geformuleerd te verbinden en *in de praktijk* te realiseren: Een doorgaande ondersteuningsstructuur voor kinderen van 0-12 jaar die voor alle betrokkenen (school, voorschoolse voorziening, ouders, CJG+, gespecialiseerde hulpverlening) helder en effectief is en zoveel mogelijk preventief werkt. Voor de proeftuin is het aandachtsgebied afgebakend naar kinderen van 0-7 jaar omdat het belang van investeren in jonge kinderen onomstreden is en het effect van vroegsignaleren groot is. De projectgroep maakt verbindingen op de werkvloer, werkt aan interprofessionele samenwerking en zoekt naar manieren om preventiever te handelen.

Het dienstverleningsmodel van het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt gehanteerd waardoor in de praktijk zal blijken of dit model bijdraagt aan de integrale ondersteuning. Uiteraard is het de bedoeling dat de bevindingen in de proeftuin zo nodig leiden tot aanpassingen voor de hele gemeente en het CJG+ gebied (Kempen).

Leerplicht

Ieder kind volgt een onderwijstraject, passend bij de eigen mogelijkheden en (leef)omstandigheden. Jongeren en hun ouders, maar ook onderwijsinstellingen zijn de eerst verantwoordelijken voor het voorkomen van verzuim en voortijdig schoolverlaten.

In het kader van de leerplicht wordt ingezet op het zoveel mogelijk beperken van verzuim, onder andere door intensieve contacten met de scholen, een goede leerplichtadministratie én regionale samenwerking. Het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voorkomen voortijdig schoolverlaten) voert wettelijke taken uit om de voortijdig schoolverlaters, jongeren zonder startkwalificatie (havo of vwo-diploma of een diploma op ten minste niveau 2 mbo) in kaart te brengen en, voor zover mogelijk, weer op een traject richting onderwijs te plaatsen. De regio omvat 21 gemeenten waarmee het RMC samenwerkt aan het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. De contactgemeente Eindhoven ontvangt jaarlijks, voor de uitvoering van de regionale RMC taken, van het Rijk een structurele bijdrage. Tweejaarlijks worden de lopende activiteiten en mogelijke toekomstige ontwikkelingen met daarvan de financiële vertaalslag vastgelegd in een jaarplan.

Norm: Het absoluut verzuim is 0.

Norm: Het relatief verzuim in Eersel is lager dan het landelijke aantal (per 1000 inwoners) alsmede lager dan het aantal (per 1000 inwoners) van vergelijkbare gemeenten met < 25.000 inwoners.

Norm: Het percentage voortijdig schoolverlaters (alle VO en MBO leerlingen) in Eersel is lager dan het landelijke percentage alsmede lager dan het percentage van de Provincie Noord-Brabant.

Leerlingenvervoer

De gemeente heeft als wettelijke taak te zorgen voor leerlingenvervoer. Dit gebeurt conform de verordening leerlingenvervoer en in nauw overleg met de vervoerder en betrokken ouders. Daarbij wordt gekeken naar de zelfredzaamheid van leerlingen maar ook naar de kosten van het vervoer. Dat betekent dat soms

gekozen wordt voor het aangepast vervoer omdat dat goedkoper is dan openbaar vervoer met begeleiding.
Norm: Het aantal klachten over leerlingenvervoer blijft gelijk of wordt lager dan het voorgaande jaar.

LEA

Het bestuurlijk overleg op het gebied van onderwijs, opvang en jeugd(hulp) vindt plaats in de Lokaal Educatieve Agenda. De LEA partners hebben het afgelopen jaar prioriteit gegeven aan het onderwerp Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE) met een directe relatie met de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) en Brede Schoolnetwerken.

Voor de komende jaren zal bekeken worden of het overleg in deze vorm gehandhaafd moet blijven of gecombineerd kan worden met andere overlegvormen in het kader van CJG+ en passend onderwijs.

Norm: Minimaal één keer per jaar is er bestuurlijk overleg met de beide samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs over de gezamenlijke onderwerpen. Op basis van ervaringen van de afgelopen jaren alsmede de nieuwe structuren rondom CJG+ en passend onderwijs wordt er een passende overlegvorm gezocht voor de onderwerpen op de Lokaal Educatieve Agenda.

Passend onderwijs

Voor het primair onderwijs is er een Stichting Samenwerkingsverband passend onderwijs De Kempen. Daarin zitten de schoolbesturen die in 10 gemeenten werkzaam zijn, waaronder de gemeente Eersel. Voor het voortgezet onderwijs is er het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland. Daarin zitten de schoolbesturen die in 13 gemeenten werkzaam zijn, waaronder de gemeente Eersel. Het samenwerkingsverband maakt een ondersteuningsplan waarover zij OOGO (op overeenstemming gericht overleg) voeren met de gemeenten. Vanuit gezamenlijke ambitie zijn onderwerpen benoemd waar de komende jaren aan gewerkt wordt. Gezamenlijke onderwerpen zijn; afstemming jeugdhulp en passend onderwijs, leerplicht, aansluiting arbeidsmarkt en leerlingenvervoer,

Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE)

Ontwikkelingen

In Eersel heeft in 2010 de harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen plaatsgevonden. De peuterspeelzaal en het kinderdagverblijf zijn geïntegreerd. Ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag hebben recht op een gemeentelijke subsidieplaats. Het peuterprogramma wordt aangeboden binnen het kinderdagverblijf waar ook de kinderen naar toe gaan waarvan de ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag. Op deze wijze wordt segregatie voorkomen.

In 2015 zijn de voorschoolse voorzieningen in de gemeente Eersel geëvalueerd. Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat 87% van de kinderen tussen 2,5 en 4 jaar gebruik maakt van een vorm van voorschoolse educatie. 5% van de kinderen in deze leeftijd maakt gebruik van een gastouder en 8% van de kinderen maakt geen gebruik van een voorziening. Het peuterprogramma en de kinderdagverblijven krijgen een goede beoordeling. Door ouders wordt aangegeven dat ze de 'prijs' van de voorschoolse educatie hoog vinden. Verder geeft 85% van de ouders aan het belangrijk te vinden dat de voorschoolse voorziening in het eigen dorp aanwezig is.

De raad heeft naar aanleiding van deze conclusies op 29 september 2015 besloten:

- de bewustwording van het nut van voorschoolse educatie te versterken
- een kleinschalig onderzoek te doen naar het bereik van risicokinderen
- in te stemmen met een regeling voor 'schrijnende' gevallen
- in te stemmen met het bieden van gemeentelijke subsidieplaatsen voor het peuterprogramma voor alle aanbieders die aan de eisen voldoen
- in te stemmen met het plaatsen van VVE-indicatie kinderen op alle locaties waar gemeentelijke subsidieplaatsen aangeboden worden.

Deze besluiten zijn of worden de komende maanden vertaald in beleid en uitvoering.

In 2010 is de Wet OKE ingevoerd. Deze wet verplicht de gemeente een goed voorschools aanbod te doen aan alle jonge kinderen met een (taal)achterstand. Deze jonge kinderen dienen vroegtijdig gesignaleerd te worden en de kans te krijgen om die achterstand in te halen. Om dat te bereiken dient de gemeente zorg te dragen voor de volgende vier punten:

1. Afdoende kwaliteit van het reguliere peuterspeelzaalwerk.
2. Een dekkend en hoogwaardig aanbod van VVE in de voorschoolse periode.
3. Toezicht en handhaving op de kwaliteit van peuterspeelzalen en voorschoolse educatie.
4. Het voeren van jaarlijks overleg binnen de gemeente en het maken van afspraken over kernpunten van voor- en vroegschoolse educatie.

De gemeente Eersel voldoet aan deze vier punten. Naast deze wettelijk verplichtingen hebben de partners twee onderwerpen benoemd waarbij ze streven naar een hoger ambitieniveau. Dit betreft:

1. Bereik en toeleiding van doelgroepkinderen uitbreiden.
2. Organisatie doorgaande leerlijn verbeteren.

Deze twee ontwikkelpunten zijn onderwerp van gesprek in de LEA.

Voor de uitvoering van de wettelijke taken ontvangt de gemeente een specifieke uitkering voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. Deze tijdelijke uitkering was oorspronkelijk voor de periode 2011-2014, maar ook in 2015 en 2016 ontvangt de gemeente deze uitkering nog. In afstemming met de cluster 1 partners van de LEA (zijnde schoolbesturen, kinderopvang Nummereen en Zuidzorg) worden deze middelen vooral ingezet voor de bovengenoemde twee ontwikkelpunten. Daarbij kan gedacht worden aan een promotiefilm voorschoolse voorzieningen, scholing en coaching op VVE gebied, versterking van de doorgaande lijn van Voor naar Vroegschool, ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie. De inhoudelijke samenwerking tussen de verschillende instellingen levert een bijdrage aan het vroegtijdig signaleren van problemen en de korte lijnen maken snelle en adequate handelingen mogelijk. De leidende principes eigen mogelijkheden versterken en in samenhang zijn van toepassing bij het VVE-beleid.

Jeugdhulp

De jeugdhulp is in 2015 gedecentraliseerd. De bevoegdheden van de gemeente zijn hiermee toegenomen. De gemeente was al verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg, preventie, voorlichting en lichte vormen van pedagogische hulp. Door de overheveling van alle jeugd(zorg)taken naar de gemeenten is het beter mogelijk om het aanbod op elkaar af te stemmen. Door deze samenhang ontstaan er betere mogelijkheden voor positief en kansrijk opgroeien van alle kinderen. Doordat het CJG+ zich in de leefgebieden van de jeugdigen begeeft, bereikt het CJG+ alle jeugdigen in Eersel. Hier gaat een preventieve en signalerende werking vanuit waardoor alle jeugdigen die het nodig hebben, hulp kunnen krijgen.

De raden van de Kempengemeenten hebben het afgelopen jaar het jeugdbeleid vastgesteld. De komende jaren gaat de aandacht vooral uit naar het goed implementeren van het vastgestelde beleid. Er zijn afspraken gemaakt over de monitoring en het calamiteitenprotocol is vastgesteld. De gemeente Eersel is positief gestemd over de resultaten van het eerste jaar. Alle jeugdigen die vanuit de zorg continuïteit aanspraak maakten op jeugdhulp hebben passende ondersteuning ontvangen. In totaal heeft het CJG+ meer dan 1000 jeugdigen en hun gezinnen in de Kempen ondersteund. Vooral dankzij een professioneel en betrokken team van lokale jeugdwerkers, maar het is een enorme opgave gebleken. Voor de komende jaren ligt de focus op de doorontwikkeling. De inzet zal gericht zijn op het versterken van de zelfredzaamheid en preventie. Werken vanuit één plan, waarbij samen met het gezin de oplossingen worden gezocht.

De decentralisatie gaat gepaard met een bezuiniging. Tegelijkertijd wordt er ingezet op jeugdhulp waarin alle jeugdigen en/of opvoeders met problemen hulp geboden wordt. De bezuiniging moet bereikt worden door minder te verwijzen naar specialistische jeugdhulp en meer hulp in het netwerk van de jeugdigen te benutten. Alle jeugdhulp tot 18 jaar valt in principe onder de Jeugdwet. 18+ is aangewezen op de Wmo.

Maatschappelijk effect

Meer kinderen groeien op in een veilige en kansrijke omgeving. Daarmee vergroot de kans dat zij zich ontwikkelen tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.

De ouders zijn de belangrijkste opvoeders, maar ook het bredere netwerk rondom een gezin bepaalt mede het verloop van de opvoeding. Als steun vanuit de leefomgeving niet voldoende is, kunnen ouders en jeugdigen een beroep doen op professionele hulpverlening. Het dienstverleningsmodel is gebaseerd op de inhoudelijke kaders, waarbij de hulp *dichtbij, in samenhang en effectief* is. Dit sluit aan bij de leidende principes van dit welzijnskader.

Beleidsdoelen

- 1 Meer preventieve inzet en vroegsignalering.
- 2 Ondersteuning is gericht op versterken van eigen kracht van jeugd en hun ouders: ouders zijn verantwoordelijk en samenleving ondersteunt de ontwikkeling en verantwoordelijkheid van ouders.
- 3 Minder snel medicaliseren van problemen (relatie gezondheid: nadruk op gezondheid en niet op ziekte) en meer normaliseren in plaats van problematiseren.
- 4 Integrale aanpak met betere samenwerking rondom gezinnen en (jeugd)hulp op maat: werken vanuit één plan met één coördinator voor het gezin.

Indicatoren:

In de jeugdmonitor van het CJG+ staat een grote verscheidenheid aan indicatoren. Een aantal hiervan komt terug in de begroting:

- 1 Jeugdhulp wordt zoveel mogelijk genormaliseerd.
- 2 Jeugdigen en hun gezinnen zijn tevreden over de hulpverlening van het CJG+.
- 3 De jeugdhulp is effectief.

Hiervoor wordt hulp ingezet conform het vastgestelde dienstverleningsmodel: integraal werken met gebruik van een gezinsplan.

Normen:

Piramidevorm: Meer jongeren in het CJG+ traject dan in een specialistisch traject

- 2 Tevredenheid over hulpverlening, op basis van cliëntonderzoek: 7.
- 3 80% van de doelen uit het gezinsplan wordt gehaald.
- 4 Gemiddelde leeftijd bij aanvang jeugdhulp < 11,7 jaar.

De normen zijn afgeleid uit een visie en een ingeschatte haalbaarheid, mede op basis van landelijke trends.

Spelen

Voor kinderen is spelen een wezenlijk belang. De gemeente Eersel heeft de afgelopen 9 jaren gewerkt aan de hand van het vastgestelde speelplan, waarbij in de nabijheid van de woonomgeving een uitdagende speelruimte is geboden. Er wordt voor de toekomst geen nieuw plan opgesteld maar de huidige werkwijze wordt gecontinueerd.

Hierbij worden onder andere de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- Behoud van het landelijk karakter.
- Bewoners worden vanaf het begin bij de (her)inrichting van speelplekken betrokken.
- Voldoende variatie in speelmogelijkheden en functies.
- Natuurlijk spelen is stimuleren en uitdagen tot activiteit en fantasie, in een speelomgeving met natuurlijke elementen.
- Veiligheid is belangrijk en hiervoor wordt het Besluit Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen nageleefd (jaarlijkse keuring alle toestellen).

7. Gezondheid

In december 2012 heeft de raad ingestemd met de algemene doelstelling van het lokaal gezondheidsbeleid 2013-2016: 'Met het lokaal gezondheidsbeleid streeft de gemeente Eersel naar het behouden en het bevorderen van lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden van alle inwoners van Eersel. De gemeente ondersteunt hierin de inwoners op het terrein van de sociale en fysieke omgeving, leefstijl en maatschappelijke participatie. Direct en indirect door subsidiëring van organisaties die bijdragen aan de algemene gezondheidsdoelstelling'.

De raad heeft ingestemd met het integraal werken, gezien de verwevenheid van gezondheid met andere beleidsvelden zoals sport en (vrijwilligers)werk.

De volgende speerpunten hebben in het lokaal gezondheidsbeleid 2013-2016 de instemming gekregen van de raad:

- veilig sporten en bewegen in de buurt
- vergroten van weerbaarheid bij kinderen en hun ouders
- vroegsignalering
- gezondheid en fysieke omgeving
- extra aandacht voor specifieke groepen
- burgerparticipatie
- alcoholgebruik
- overgewicht

Vervolgens zijn naar aanleiding van de ingediende motie de indicatoren uit het lokaal gezondheidsbeleid aangescherpt. Met de aangescherpte indicatoren heeft de raad in juli 2014 ingestemd. Bij de evaluatie in 2016 wordt gekeken of de indicatoren gehaald zijn.

Ontwikkelingen

Op dit moment wordt de regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning opgesteld. Centraal in deze verkenning staat de definitie van positieve gezondheid van Machteld Huber:

'Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren in het licht van lichamelijke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.'

Het principe 'eigen kracht' versterken is in lijn met de definitie van positieve gezondheid.

Vooruitlopend op het verschijnen van dit document (VTV) is voor de gemeente Eersel een gezondheidsprofiel opgesteld. Opvallende onderdelen uit het gezondheidsprofiel specifiek gericht op gezondheid, zijn:

- Overgewicht: het percentage jongeren (12-18 jaar) met overgewicht (10%) is significant toegenomen; het percentage volwassenen (19-64 jaar) met overgewicht (53%) is significant hoger dan in de regio (45%).
- Alcoholgebruik: het percentage jongeren (12-18 jaar) dat alcohol heeft gedronken in de afgelopen 4 weken is significant gedaald (48%), dit percentage is significant hoger dan in de regio (41%); het percentage van deze drinkers dat meer dan 20 glazen per week drinkt (11%) is significant hoger dan in de regio (5%); 69% van de volwassenen (19-64 jaar) voldoet niet aan de norm aanvaardbaar alcoholgebruik, dit percentage is significant hoger dan in de regio (62%).
- Bezorgd over invloed van de omgeving op de gezondheid: 19% van de volwassenen (19-64 jaar) is bezorgd over de invloed van de omgeving op de gezondheid, dit percentage is significant hoger dan in de regio (14%).
- Bezorgd over infectieziekten die overdraagbaar zijn van dier op mens en/of resistente bacteriën en/of fijnstof: 26% van de volwassenen (19-64 jaar) is bezorgd over infectieziekten die overdraagbaar zijn van dier op mens en/of resistente bacteriën en/of fijnstof, geen significante afwijkingen ten opzichte van eerdere metingen of de regio, maar toch is 1 op de vier volwassenen bezorgd.

Uit dit gezondheidsprofiel van de gemeente Eersel blijkt dat de door de raad bekrachtigde speerpunten met betrekking tot overgewicht en alcoholgebruik aansluiten bij het profiel.

Maatschappelijk effect

Een samenleving waarin inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, leven en aan deel kunnen nemen, wat hen in staat stelt zichzelf te ontplooiën in goede gezondheid.¹⁴

Maatschappelijk effect uit de programmabegroting 2017:

De gemeente biedt de randvoorwaarden waardoor maatschappelijke deelname voor iedereen mogelijk is.

Beleidsdoelen:

- 1 Behouden en bevorderen van lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden van alle inwoners.
- 2 Voorzieningen op de diverse beleidsterreinen dragen bij aan een goede gezondheid, het welbevinden en de ontwikkeling van burgers.

De gezondheid van mensen wordt door vele factoren beïnvloed. De in het gezondheidsbeleid genoemde speerpunten en daaraan gekoppelde indicatoren dragen bij aan de ervaren gezondheid van mensen.

Indicator: Waardering algehele persoonlijke gezondheid uitgedrukt in rapportcijfer

Norm: De waardering die de inwoners van Eersel aan hun algehele persoonlijke gezondheid geven is minimaal een 7,5 (nog geen gegevens beschikbaar, nu uitgegaan van het landelijke cijfer)

¹⁴ Bron: Programmabegroting 2016-2019: Maatschappelijk effect programma 1

8. Gemeentelijke subsidies

Een belangrijk middel dat de gemeente heeft om beleidsdoelen te realiseren zijn subsidies. Daartoe is de Subsidieverordening maatschappelijk welzijn 2011 vastgesteld. De subsidieverordening is met name een procesverordening. In deze verordening zijn de verplichtingen van subsidievragers en subsidiegevers geregeld. Eind 2016/begin 2017 wordt de geactualiseerde Subsidieverordening ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. In deze verordening wordt ook vastgelegd dat in de beschikking de te bereiken maatschappelijke doelen, de te bereiken resultaten en de verplichtingen van de subsidieontvanger worden opgenomen, overeenkomstig hetgeen hierover in het gedoogakkoord is afgesproken. Evenals dat binnen twee maanden publicatie op de website van de gemeente Eersel plaatsvindt.

De subsidies die in het kader van maatschappelijk welzijn worden aangevraagd dienen financieel én inhoudelijk te voldoen aan een aantal criteria. Het door de gemeenteraad vastgestelde Welzijnskader 2017 – 2020 vormt het inhoudelijke beleidskader waaraan alle subsidieaanvragen maatschappelijk welzijn worden getoetst. De voorzieningen die mogelijk voor subsidie in aanmerking komen dienen een bijdrage te leveren aan het bereiken van één of meerdere maatschappelijke effecten zoals in het Welzijnskader zijn opgenomen. Het college beoordeelt de verzoeken en stelt de subsidies vast, met inachtneming van het door de gemeenteraad jaarlijks bij de gemeenteraad vast te stellen subsidieplafond.

Inhoudelijke subsidiecriteria:

Algemeen geldend:

1. De voorziening waarvoor subsidie wordt aangevraagd draagt bij aan het **versterken van de eigen mogelijkheden** zodat iedereen kan meedoen. Speerpunten zijn: preventie, leefstijl en toegankelijkheid.
2. De voorziening waarvoor subsidie wordt aangevraagd draagt bij aan de **sociale samenhang en leefbaarheid in de dorpen**. Speerpunten zijn: ontmoeting, sport, cultuur en ruimte voor nieuwe initiatieven die eraan bijdragen dat de kwaliteit van de leefomgeving in het eigen dorp wordt verbeterd.
3. De voorziening waarvoor subsidie wordt aangevraagd is zoveel als mogelijk **in samenwerking** tussen partijen aangeboden, **voorziet in een behoefte**, is van **goede kwaliteit en betaalbaar**.
4. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk activiteiten plaatsvinden in de multifunctionele accommodaties. Als hiervan aantoonbaar geen gebruik gemaakt kan worden dan is subsidie mogelijk voor de uitvoering van de activiteiten op andere locaties.
5. Uitgangspunt is dat voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn – dus ook voor mensen met een beperking.
6. Van de gebruikers wordt verwacht dat zij financieel bijdragen aan de activiteiten. Betaalbaarheid is gebaseerd op een combinatie van subsidie en gebruik.

Voor specifieke beleidsterreinen:

Voor specifieke beleidsterreinen binnen het Welzijnskader zijn aanvullende subsidiecriteria geformuleerd. Deze zijn in het Welzijnskader bij de diverse onderdelen opgenomen. Te noemen zijn:

Vrijwilligers:

Als sprake is van *waardering en deskundigheidbevordering* van vrijwilligers en hiervoor is in de aanvraag inzichtelijk gemaakt dat hiervoor gemeentelijke ondersteuning nodig is dan worden deze onderdelen meegewogen in de beoordeling.

Kunst en cultuur

1. Voorziening richt zich op verdieping in kunst en cultuur
2. Voorziening levert een bijdrage aan culturele participatie
3. Incidenteel – het stimuleren en ondersteunen van culturele evenementen en activiteiten.

Wet maatschappelijke ondersteuning

1. Voorziening draagt bij aan het zelfstandig kunnen blijven wonen en participeren in de maatschappij.
2. Voorziening draagt bij aan het langer kunnen uitstellen van het inzetten van dure professionele voorzieningen in de zorg.

Als sprake is van *waardering en ondersteuning* van mantelzorgers waarbij gemeentelijke ondersteuning nodig is dan maakt dit onderdeel uit van de beoordeling van het verzoek.

Accommodaties

De voorziening draagt bij aan het resultaat dat het voor inwoners mogelijk is om op een laagdrempelige manier deel te nemen aan activiteiten zoals ontmoeten, sporten, activiteiten binnen verenigingen, cultuur en ontwikkeling. Randvoorwaarde is dat tussen accommodaties onderling afstemming is over wat voor wie waar wordt aangeboden.

Financieel subsidie criterium:

Er moet sprake zijn van een aantoonbare financiële noodzaak. Als uit de financiële toets blijkt dat een organisatie zelf in staat is de kosten te dragen vindt geen subsidiëring plaats. Ook wordt de vermogenspositie van organisaties in de financiële afweging betrokken. In de Subsidieverordening zal daartoe een passage worden opgenomen dat het college beleidsregels vaststelt met daarin voor organisaties een drempel qua eigen vermogen die past bij de aard en omvang van de organisatie. Bij het overschrijden van deze drempel wordt geen subsidie toegekend.

9. Samenvatting en financiën

Samenvatting

De nota gaat uit van drie leidende principes voor het toekomstbestendig welzijnsbeleid:

1. Eigen mogelijkheden versterken: eigen kracht en samenredzaamheid van de inwoners faciliteren zodat iedereen kan meedoen.
2. Herkenbaar en dichtbij de inwoner: een fijne woon- en leefomgeving ontstaat vooral door de inzet en betrokkenheid van de bewoners. Iedereen voelt zich daar mede verantwoordelijk voor.
3. In samenhang: de maatschappelijke voorzieningen zijn op elkaar afgestemd zodat er geen hiaten zijn en geen overlap is, er is een samenwerking georganiseerd op casusniveau, dorpsniveau en (sub)regionaal niveau.

De rol van de gemeente Eersel hierbij is faciliterend, regisserend en stimulerend. Daarbij blijft de gemeente aandacht schenken aan preventie, vroegsignalering en duurzame, vernieuwende en blijvende oplossingen.

Per onderwerp is hieronder het maatschappelijk effect benoemd van de vier hoofdthema's van het welzijnskader zijnde participatie, Wmo, jeugd en gezondheid, met de normen waarop de ontwikkeling op deze terreinen wordt getoetst. Waar nodig is specifiek per beleidsterrein de bijdrage aan dat maatschappelijk effect geschetst. Tevens staat aangegeven hoe de aanbevelingen, aandachtspunten en accenten vanuit de evaluatie van het Welzijnsprestatieplan zijn verwerkt.

Algemene aanbevelingen vanuit de evaluatie WPP

Aanbeveling 1, 2 en 10: De normen zijn SMART geformuleerd. Specifiek en eenduidig, te relateren aan een te bereiken maatschappelijk effect. Daarbij is de **Meetbaarheid** beschouwd, waarbij wordt opgemerkt dat een aantal normen ook over kwaliteit gaat, zoals ervaren samenwerking en kwaliteit van voorzieningen. De normen zijn verder voornamelijk kwantitatief geformuleerd en komen grotendeels terug in de monitor Waarstaatjegemeente. Waar dat niet het geval is, staat aangegeven waar de gegevens te vinden zijn. Als het welzijnskader wordt vastgesteld, zijn de normen **Acceptabel** en **Realistisch** bevonden. Bij de evaluatie van dit welzijnskader over vier jaar worden de normen getoetst (**Tijdgebonden**).

Aanbeveling 11: Trends en ontwikkelingen zijn beschreven en meegewogen bij het opstellen van dit kader.

Aanbeveling 16: Aandacht voor participatie van statushouders wordt genoemd maar concrete uitwerking vindt in dit kader niet plaats.

Aanbeveling 21: aandacht voor (sociale) veiligheid komt in het aanpalend veiligheidsbeleid aan bod en heeft raakvlakken met participatie.

Aanbeveling 22 en 23: de gezondheidstrends zijn door de nota heen verweven en komen terug bij de verschillende beleidsterreinen. Focus ligt op positieve gezondheid en voorzieningen die bijdragen aan goede gezondheid, welbevinden en ontwikkeling van onze inwoners. Dit met aandacht voor de relatie met het economisch (zoals arbeid en kennis) en ecologisch (bijvoorbeeld hinder en landschap) kapitaal (aanbeveling 24).

Participatie

Maatschappelijk effect:

De inwoners van de gemeente Eersel kunnen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving blijven.

Uitgangspunt daarbij is dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor zijn of haar woon- en leefomgeving.

Normen:

1. De tevredenheid van de burger als wijkbewoner is 7,0 of hoger (totaalrapportcijfer; het onderwerp leefbaarheid is een van de onderdelen die hierin wordt gemeten).
2. De dorpsraden, leefbaarheidsgroepen en gemeente ervaren de samenwerking met elkaar als goed
3. De adviesraad WMO adviesraad en de gemeente ervaren de samenwerking met elkaar als goed
4. Het percentage inwoners (vanaf 18 jaar) dat zich vrijwillig inzet voor anderen en/of maatschappelijke doelen is gelijk of hoger dan 45% (norm bepaald op grond van burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl, uitgangspunt benchmark: vergelijkingsjaar 2015, gemeenten onder de 25.000 inwoners).
5. De mate waarin vrijwilligers zich gewaardeerd/gesteund voelen: kwalitatief onderzoek opnemen als activiteit in op te stellen uitvoeringsplan vrijwilligerswerk.
6. De tevredenheid over culturele voorzieningen is 6,5 of hoger .
7. Elke leerling in het basisonderwijs komt gedurende de schoolloopbaan minimaal 1 keer en zo mogelijk 2 keer in aanraking met elke kunstdiscipline, te weten theater, dans, muziek, beelden, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed (Bron: jaarverslag Cultuurpunt Eersel).
8. Er bevindt zich een basisbibliotheek in de kern Eersel en een bibliotheekvoorziening per kern voor de jeugd (Bron: jaarverslag bibliotheek).
9. De tevredenheid over sportvoorzieningen is 7 of hoger.

10. Het gemiddelde percentage inwoners dat voldoet aan de norm voor gezond bewegen voor de eigen leeftijdscategorie is hoger dan 70%.
11. In iedere kern is een multifunctionele accommodatie/gemeenschapshuis.
12. De tevredenheid over aanwezigheid van welzijnsvoorzieningen in eigen buurt uitgedrukt in rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente) is minimaal een 7,0.

Aanbeveling 6 en 12: Verdere implementatie van de website Eerselvoorelkaar en het aanscherpen van het vrijwilligersbeleid: via de begrippen stimuleren, makelen, ondersteunen en continueren worden activiteiten ingezet om voldoende vrijwilligers te houden die hun taken kunnen en willen blijven vervullen.

Dorpsraden, leefbaarheidsgroepen en Adviesraad Wmo: Een goede samenwerking en het goed kunnen functioneren van dorpsraden, leefbaarheidsgroepen en Adviesraad Wmo draagt direct en indirect bij aan de instandhouding en verbetering van de leefbaarheid in iedere buurt en dorp.

Vrijwilligers: Er zijn voldoende vrijwilligers die zich zodanig ondersteund voelen dat ze hun taak als vrijwilliger kunnen en willen blijven vervullen.

Kunst en cultuur: Kunst is toegankelijk voor een gedifferentieerd publiek en bevordert de productie en beleving van kunst. Cultuureducatie voor kinderen is onderdeel van hun ontwikkeling.

Aanbeveling 25: behoud van de bibliotheek in de kleine kernen: als maatwerk is doorontwikkeling mogelijk aan de hand van de landelijke methodiek Bibliotheek op school.

Aanbeveling 26: Zichtbaarheid van beeldende kunst en de rol van de kunstcommissie komt terug in het beleidsdoel cultuurpresentatie.

Sport: zoveel mogelijk inwoners kunnen een heel leven lang sporten en bewegen en dit leidt tot participatie in de maatschappij.

Aanbeveling 22: Sport is voor iedereen: specifieke aandacht gaat uit naar 'vergeten' groepen zoals mensen met een beperking.

Accommodaties: Om te bevorderen dat de toegankelijkheid van de voorzieningen blijft gewaarborgd, worden de accommodaties financieel toegerust. Organisaties en burgers moeten geen financiële "drempel" ervaren om van deze voorzieningen gebruik te maken. Van alle gebruikers wordt echter wel verwacht dat zij financieel bijdragen aan de activiteiten. Daarom is de betaalbaarheid gebaseerd op een combinatie van subsidie en gebruik. De accommodaties worden zodanig ingericht, gebouwd en/of gerenoveerd dat in het kader van het gebruik ervan flexibel kan worden ingespeeld op de veranderende maatschappelijke behoefte.

Aanbeveling 15: meer aandacht voor het multifunctioneel gebruiken van de accommodaties (per kern of samenwerkingsverband), ook in relatie tot het langer zelfstandig kunnen participeren (Wmo). De uitwerking daarvan komt terug in het op te stellen toekomstig accommodatiebeleid.

Volwasseneneducatie: Volwassenen die moeilijk leren, laaggeletterd zijn of de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn biedt de gemeente Eersel ondersteuning zodat hun mogelijkheden versterkt worden en zij beter kunnen deelnemen aan onze samenleving.

Wmo

Maatschappelijk effect:

De inwoners van de gemeente Eersel die in meer of mindere mate zorg behoeven kunnen zo lang mogelijk zelfstandig (blijven) functioneren in de eigen leefomgeving, zijn zelfredzaam en kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.

Norm: :

De waardering van de inspanningen van de gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij uitgedrukt in een rapportcijfer. Rapportcijfer is 7 of hoger.

De rol van de gemeente ten aanzien van innovatieve ontwikkelingen is die van verbinder en het creëren van mogelijkheden waarbinnen initiatieven kunnen worden ontplooid.

Aanbeveling 11: Benoemen van trends als netwerksamenleving en toepassingen van techniek.

Extra aandacht gaat uit naar het informeren van inwoners over onderdelen Wmo. De website van de gemeente Eersel, de website Eerselvoorelkaar, informatie in de Hint en de Welzijnswijzer zullen hiervoor worden benut.

Aanbeveling 28: Informatie over zorgvoorzieningen verbeteren.

Mantelzorgers: Mantelzorgers dienen op zodanige wijze te worden ondersteund zodat ze hun taak als mantelzorger kunnen blijven vervullen.

Aanbeveling 4, 17 en 27: Versterken van aanbod mantelzorgondersteuning en cliëntondersteuning, afgestemd op de vraag: er wordt een tweesporenbeleid gevoerd met waardering voor de brede doelgroep en ondersteuning op maat. Er ligt tevens een relatie met de maatwerkvoorzieningen.

Maatwerkvoorzieningen: In 2017 zal op basis van een tussentijdse evaluatie rondom cliëntondersteuning bekeken worden of aanvullende voorzieningen rondom cliëntondersteuning nodig zijn en hoe deze kunnen worden ingevuld.

Dementie: In 2016 is een plan van aanpak rondom dementie geformuleerd waarin is omschreven welke activiteiten de komende jaren worden uitgevoerd om genoemde doelstellingen te bereiken. De gemeente vervult hierin de rol van initiërende en verbindende partij.

Aanbeveling 7, 19 en 29: Uitvoeren van activiteiten gericht op het halen van de doelstellingen dementievriendelijke gemeente via een in 2016 op te stellen plan van aanpak.

Ketenzorg: In alle dorpen is een ketensamenwerking georganiseerd met de aanwezige zorg- en welzijnspartners. (informeel en formeel). Deze ketensamenwerking wordt de komende jaren geïntensiveerd omdat het complexer blijkt te zijn dan aanvankelijk aangenomen. Intensivering van de ketenzorg per dorp geschiedt via maatwerkoplossingen per dorp.

Aanbeveling 5, 13 en 32: Verdere uitwerking van ketenzorg in alle dorpen en Dorpsraad Vessem spreekt over een lokale coördinator van de ketenzorg.

Voorliggende voorzieningen: Een dekkend aanbod van voorliggende voorzieningen dat past bij de vraag.

Aanbeveling 8, 30 en 31: Versterken voorliggende voorzieningen en samenwerking stimuleren.

Inclusief beleid: Algemene voorzieningen ter bevordering van deelname aan maatschappelijk verkeer en van zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of van mensen met een psychosociaal probleem zijn qua aanbod en kwaliteit in orde en blijven op peil.

Aanbeveling 9 en 14: Verder implementatie inclusief beleid wordt vorm gegeven via vertaling naar een uitvoeringsprogramma, met name met een accent op werk via de participatiewet.

Jeugd

Maatschappelijk effect:

De gemeente Eersel biedt voorwaarden zodat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot gezonde, evenwichtige, verantwoordelijke en sociale volwassenen. Daarvoor is een doorlopend, sterke en samenhangend aanbod van voorzieningen voor onderwijs, opvang, welzijn, gezondheidszorg, sport en cultuur van belang.

Normen:

1. Inwoners waarderen de voorzieningen op het terrein van jeugd met een 6 of hoger.
2. Het absoluut verzuim is 0.
3. Het relatief verzuim in Eersel is lager dan het landelijke aantal (per 1000 inwoners) alsmede lager dan het aantal (per 1000 inwoners) van vergelijkbare gemeenten met < 25.000 inwoners.
4. Het percentage voortijdig schoolverlaters (alle VO en MBO leerlingen) in Eersel is lager dan het landelijke percentage alsmede lager dan het percentage van de Provincie Noord-Brabant.
5. Het aantal klachten over leerlingenvervoer blijft gelijk of wordt lager dan het voorgaande jaar.
6. Minimaal één keer per jaar is er bestuurlijk overleg met de beide samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs over de gezamenlijke onderwerpen. Op basis van ervaringen van de afgelopen jaren alsmede de nieuwe structuren rondom CJG+ en passend onderwijs wordt er een passende overlegvorm gezocht voor de onderwerpen op de Lokaal Educatieve Agenda.
7. Meer jongeren in een CJG+ traject dan in een specialistisch traject
8. Tevredenheid over hulpverlening CJG: 7 (op basis van cliëntonderzoek).
9. 80% van de doelen uit het gezinsplan wordt gehaald.
10. Gemiddelde leeftijd bij aanvang jeugdhulp < 11,7 jaar.

Aanbeveling 3: Betere afstemming tussen vraag en aanbod aan activiteiten voor de jeugd: initiatief vanuit jeugdigen wordt vanuit het GJG+ ondersteund.

Brede School: Een netwerk bestaande uit de school en andere voorzieningen om een doorgaande ontwikkeling te bieden en kinderen kansrijk te laten opgroeien.

(Passend) Onderwijs: Ieder kind volgt een onderwijs/traject passend bij de eigen mogelijkheden en (leef)omstandigheden

Leerplicht: Er wordt ingezet op het zoveel mogelijk beperken van verzuim.

VVE: Een dekkend en hoogwaardig aanbod van VVE in de voorschoolse periode aan alle jonge kinderen met een (taal)achterstand.

Aanbeveling 20: Het belang van VVE, vroegsignalering en activiteiten voor jeugdigen komt terug in dit dekkend aanbod van VVE en bij het algemeen jeugdbeleid.

Jeugdhulp: Meer kinderen groeien op in een kansrijk en veilig thuis tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.

Gezondheid

Maatschappelijk effect:

Een samenleving waarin inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, leven en aan deel kunnen nemen, wat hen in staat stelt zichzelf te ontplooien in goede gezondheid.

De voorzieningen op de diverse beleidsterreinen dragen bij aan een goede gezondheid, het welbevinden en de ontwikkeling van burgers.

Norm:

De waardering die de inwoners van Eersel aan hun algehele persoonlijke gezondheid geven is minimaal een 7,5 (nog geen gegevens beschikbaar, nu uitgegaan van het landelijke cijfer)

Aanbeveling 23: Positieve gezondheidsbeleving bevorderen.

Financieel kader

Samenvatting uitgaven per hoofdstuk

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de geraamde uitgaven 2016 zoals die in de Programmabegroting 2016 – 2019 zijn opgenomen. De uitgaven zijn gerangschikt naar hoofdstuk in de nota. De uitgaven zijn "all-in", dus inclusief kapitaallasten, geraamde toevoegingen aan voorzieningen en reserves, verzekeringen, onderhoud en dergelijke, met uitzondering van de ambtelijke ureninzet.

Participatie en sociale samenhang	Producten	Geraamde uitgaven 2016	Totalen
Dorpsraden en Wmo-raad	Leefbaarheid breed (waaronder vergoedingen Dorpsraden en voorlichting)	19.508	
	Vluchtelingenwerk subsidie	3.662 (+eenmalig € 3.662)	
Vrijwilligers	Ondersteuning vrijwilligersactiviteiten, incl. Maatschappelijke Stages	35.828	
Kunst en cultuur	Kunst en cultuur (waaronder kunstzinnige vorming, subsidies aan organisaties, JAM en Muziekschool)	215.265	
	Sociaal cultureel werk (waaronder subsidies Koninginnedagviering, kermis, overige volksfeesten)	13.830	
	Musea	20.710	
	Openbaar bibliotheekwerk	309.564	
Sport	Bevorderen sport en recreatie	148.561	
	Binnensportaccommodaties	479.837	
	Buitensportaccommodaties	521.634	
Accommodatiebeleid	Sociaal culturele accommodaties (gemeenschapshuizen en multifunctionele accommodaties)	665.141	
Onderwijs	Volwasseneneducatie	5.449	
	Subtotaal		2.442.651

Wet maatschappelijke ondersteuning	Producten	Geraamde uitgaven 2016	Totalen
Mantelzorgers	Mantelzorgondersteuning	79.530	
Maatwerkvoorzieningen inclusief informatie en advies	Hulp bij het huishouden (incl. apparaatkosten ISD en eigen bijdrage cliënten, excl. Hulp bij HuishoudenToelage	1.099.745	
	Informatie en advies (o.a. Adviesraad Wmo)	5.434	
	Woonvoorzieningen, incl. apparaatkosten ISD	100.918	
	Rolstoelvoorzieningen	134.558	
	Gehandicaptenparkeervoorzieningen	7.934	
	Wonen specifiek (steunpunt Kempkeshof)	9.150	
	Clientondersteuning	156.577	
	Wmo (overige additionele taken als subsidie alzheimer, GGZe, Novadic, collectieve preventie)	13.082	
	Begeleiding, incl. apparaatkosten ISD	1.711.512	
	Indicatievrije inloop	66.444	
	Maatwerkvoorzieningen materieel en immaterieel, incl. apparaatkosten ISD	495.621	
	Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten (welzijn, o.a. GOW en recreatie)	113.205	
Voorliggende voorzieningen	Zorggerelateerde welzijnsvoorzieningen (subsidies)	45.561	
Inclusief beleid			
	Subtotaal		4.039.271

Jeugdbeleid	Producten	Geraamde uitgaven 2016	Totalen
Onderwijs	Onderwijshuisvesting	1.307.988	
	Leerlingenvervoer	324.780	
	Opheffen onderwijsachterstanden	2.000	
VVE	Kinderopvang	24.019	
	Peuterspeelzaalwerk	134.327	
Algemeen jeugdbeleid	Jongerenactiviteiten	6.013	
	Jeugdaccommodaties	70.679	
Jeugdhulp	CJG+	2.888.848	
	Jeugdgezondheidszorg, incl. apparaatkosten Samenwerkingsverband Kempengemeenten afd. jeugd	3.380.192	
Spelen	Speelsterreinen	54.689	
	Subtotaal		8.193.535

Gezondheidszorg	Producten	Geraamde uitgaven 2016	Totalen
Gezondheidszorg	Collectieve preventie (waaronder GGD)	128.049	
Maatschappelijke	Maatschappelijk werk	78.680	

opvang/ OGGZ en verslavingszorg			
	Subtotaal		206.729
Totaal			14.882.186

Extra financiële inzet

Uitgangspunt bij het opstellen van dit welzijnskader is dat de budgetten zoals opgenomen in onze meerjarenbegroting leidend zijn. Accentverschuiving binnen de verschillende beleidsterreinen gebeurt door het principe “nieuw voor oud” toe te passen.

Accentverschuivingen vanuit dit welzijnskader die te maken hebben met extra financiële inzet zijn:

1. Structurele inzet van de coördinator Steunpunt Vrijwilligerswerk om ook na het schooljaar 2016 – 2017 leerlingen/jongeren kennis te laten maken met vrijwilligerswerk en te stimuleren vrijwilligerswerk te blijven doen maximaal € 8.000,- per jaar.
2. Voortzetten sportstimulering via structurele financiering combinatiefunctionarissen vanaf 2018 € 70.000,- per jaar.

Evaluatie en monitoring

Het Welzijnskader wordt in 2020 geëvalueerd waarbij gekeken wordt of de genoemde normen zijn behaald. Tussentijds kan via de beleidsbegroting een jaarlijkse update worden verstrekt over de stand van zaken (monitoring).

Bijlagen

1. Trends en ontwikkelingen
2. Evaluatie WPP
3. Rapport evaluatie vrijwilligersbeleid
4. Kengetallen over 2015 (bevolking, Wmo, jeugd)